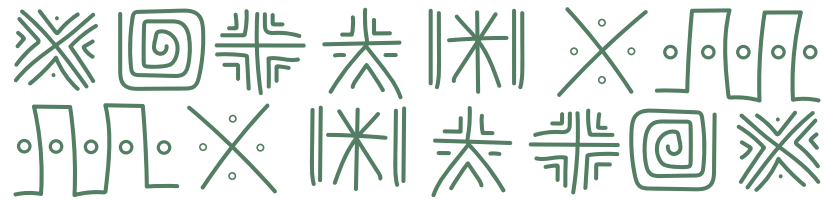
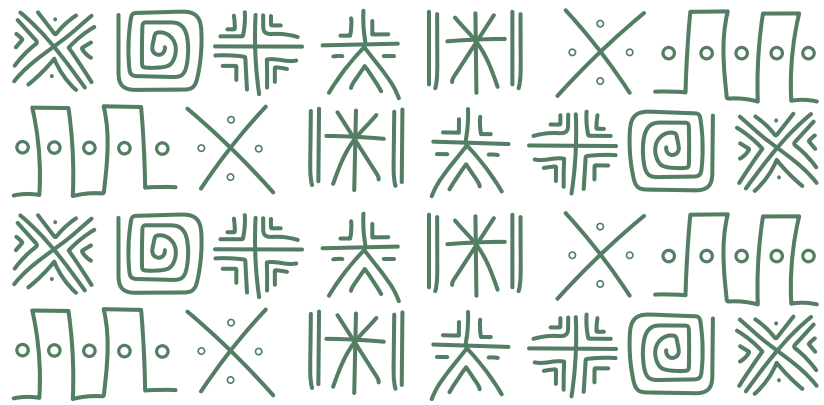

DECRETO EJECUTIVO 604

IYE 604
GUILLERMO LASSO MENDOZA
IYE YIJA BA'I ÑACAI ËJAËREBA

N° 604

GUILLERMO LASSO MENDOSA

IYE YIJA ËJAËREBA.

CAHUESOSE'E:

Iye toyasico quëaco 1 iye yija ba'ico ñati'asicoa ico cato si'a bai tutu ba'ieye gui'ne go'aye ba'ieyeje cocaiye casicoa, goa si'aye, ti ba'ieye si'aye, de'oye ba'ieye, ihua'ise'e ba'ieye, te'ise'e ba'ieye, te'ona tsioni ba'ieye, jaiye bai ba'ihue'ña gui'ne a'rimaña ba'ieye;

Iye cayaye te'o(3) toyasico ico si'a bai ëjaë toyasipëbë quëaji si'a baire goañejë toysico ba'i iye yija ba'icore go'aye beoye iye ba'ieye beoji tsoe si'aye toyahuesosicobi ba'iji sihuajëjë de'oye ba'ieye casicoa gui'ne yeque si'ahue'ña cahuesicobi ba'iji.

Iye toyasico cayaye te'o (3) ti quëaco 11 Iye yija si'aye quëcobi Ba'iji caji ñeje icobi si'abai gui'nese'e ba'iyë gui'ne ti toyase'e yequë yijaña ba'icoa'ije iye si'a bai gui'ne ba'ye tutu bajë ba'ieye cato te'ebi ba'ieye ba'iji gui'ne esa maca neja'ñe; iye gui'ne goasi'a bai goa'me toyajë ba'icoa'i, ti cocaicoa'ije banije ëjaërebaje, toyasico banije sesico ihua'i; beoji goachaye ti case'e ti duñereba caye aye ti sehuoja'ñe ti go'aye ba'ieye banije duñe ti ñama'ñere case'e, ti nejoñe saija'ñe iye gochoye beoye ihua'i coca Quëaye;

Ico caji 17 ti quëaco 57 iye mai yija ëjaë toyasico icore si'abai de'oye ba'ija'ñere guinaja'ye ba'iyere bai dari, bai dariña, jai bai dari gui'ne si'ahue'ña bai ba'ihue'ña dariña ti seni achaye jayuta'a ti jayuta'a tutema'ñe ti sa'ñe cajë quëaye iye go'aye ba'ima'ñe cajë si'abai gui'nese ti ba'ieye cañeje.

Ico caji 84 ti quëaco ba'iji iye mai yija ëjaë toyasico icore si'abai case'e ba'iji iye si'aye duñe ba'ieye iye de'oyereba saija'ñe goañejë nede'huaye, duñereba, tireba ba'ieye, ti goañeñe, gui'ne yeque ti cayereba ba'ieye iye mai de'oye ba'ieye de'oye ñasaoye iye ëjaëreba toyasipëbë gui'neyequë yijaña ba'icoa'i cocaiye gui'ne jare io ba'ieye jaiye ba'tije ba'yea'ë de'oye baire cocaija'ñe si'aye.

Ico caji 1 ti quëaco 147 iye mai yija ëjaë toyahuesosi pëbë caji si'aye ti iye yija ëjaëre goañese'e ba'iji sia'ye, sehuoye ba'iji gui'ne sehuocaiye ba'i iye toyasico cañe ba'ye, toyase'e, yequë yija toyase'e gui'ne duñe toyase'e iye carebaye iye ti ba'ieye ti'añe ba'iñeje.

Ico caji ti quëaco 227 iye mai yija ëjaë toyasico caji si'aye si'a bai goa'me nejë de'o huë'ña ñu'icoa'ire iye cato cocaiye ba'iji si'ayë'quëmaca ti iye ba'iji de'oye, do'ieye, de'oye, mënisaoye, isisaoye goa'me neñe, hua'que saoye tise'e, sa'ñe ba'ieye, tsioni ba'ieye, toyadë'huaye, go'aye beoye gui'ne ti ba'ieye neñañe:

Iye toyasico a) io coecoeco 1 acore toyasico de'oye cajë Bai ba'ieye caco gui'ne sañe cacao'i ba'iji toyasico, ti neja'coa'i bani ico ba'ieye yure, iye yija ëjabai seni achaye ba'iji ti yëcoa'i ba'ieye, jaje ba'ina de'oye coca cajë gui'ne yequeje gui'ne caye ba'iji goa'me toyajë ba'ihue'ña ayena, jare ti ba'iñeje de'oye ti carebajë case'eje ba'ieye banije ti ba'icoa'ija're duñe go'aye ba'ieye ihua'ire.

Ico caji ti quëaco 19 acore cahuesosico ba'iji Si'ahue'ña Tsi'siscoa'ibi iye si'a bai de'oye ba'ijajë cayebi, de'oye iye jai yija ba'ieye seni achajë gui'ne cocaijë saija'ñere iye de'oye iye yija bai

IYE 604
GUILLERMO LASSO MENDOZA
IYE YIJA BA'I ÑACAI ËJAËREBA

ba'icoa'ire ti yëjë ba'icoa'ire titoyajë ñu'ihue'ña ba'ie cocaija'ñe quëcoye gui'ne jabi de'oye iye yija ba'ie saija'ñere cayë go'aye beoye ba'ija'ñere:

Iye toyahuesosico si'ahue'ña ba'ie, iye cásico ba'iñeje No. 028-19-IN/22 aco 19 ësë ñañë 2022, ti ba'ie seni achaja'ñe cajë de'oyereba toyahuesico ba'iji iyebi: 1) Casico ba'iji ja'macareba gui'ne ihua'i ba'ie te'e bai dari, jaibai dariña, jaibai gui'ne si'a bai ba'ie: 2) beoji tsioni ñañe iye seniachaye gui'ne ti airoña ba'ina cajë: gui'ne, 3) ti iye quëayerebaye cato cayë ba'iji iye ti go'aye ju'aye ba'yere ihua'i de'oye ba'ihue'ña quë'rore iye.

Iye ëjabai ba'icoa'i iye duñe toyase'e ba'ie de'oye cajë toyade'huase'ebi ba'iji jaje ba'ina iye nejoñe beoji ëjaë toyahuesicore beoyea'ë baniye go'ayë cayë ba'i ba'ie aye, goa goachaye beoji, ti seniachaye saja'ñe de'oye, jaje ba'ina iye iye yija ba'i si'ahue'ña ëjaërebabi, ti si'ahue'ña ñaquë ba'iquë cahuesose'e ba'iji gui'ne jamaca cahuese'e iye ba'iji bai ba'i dari, jai bai ba'idariña, jai bai gui'ne si'a bai ba'ie iye yija ba'coa'i, ti de'oye iye coca cayë ti nede'huajë ñese iye yeque seniachaja'ñe saye ba'iji, ti ñese nede'huajë iye cañeje ba'ye saye ba'iji iye toyasico cahuesose'e ba'ie cajë: gui'ne,

Iye ti goañejë cahuesose'e ba'iñeje saiye cayë ico 141, ti quëaco aco 5 gui'ne 13 ti quëaco 147 aco iye yija ba'i ëjaëreba toyasico cañeje, gui'ne ico quëaco 11 Tutu cayë toyasico aco gui'ne ti toyase'e Quëaye aco, quëaji iye saiñeje.

TI TOYASE'E QUËACO IYE DE'OYE CAJË SAJA'ÑE SENIACHAYE DE'OYE BA'IJA'ÑERE CAYE IYE CASE'E BA'III DUÑE CAHUESOSE'E BA'IJA'ÑE CAJË.

Ja'maca caco 1

TI BA'IHUE'ÑA NEÑAÑE GUI'NE GOASI'AYE CASE'E BA'IE.

Iye quëaco 1.- Ti caco gui'ne ti ba'ie de'oye neja'ñe.- Iye quëaco cato ti de'oye ñese saija'ñere iye de'oye nede'huajë saja'ñere ti seni achajë cahuesosico ba'iji Si'ahue'ña Tsi'siscoa'ibi iye si'a bai de'oye ba'ijajë cayebi, de'oye iye jai yija ba'ie seni achajë gui'ne cocaijë saija'ñere iye de'oye iye yija bai ba'icoa'ire ti yëjë ba'icoa'ire titoyajë ñu'ihue'ña ba'ie cocaija'ñe quëcoye gui'ne jabi de'oye iye yija ba'ie saija'ñere cayë go'aye beoye ba'ija'ñere, iye yija ba'ie toyasipëbëbi de'oye cocaiye ba'ina iye yija gui'ne yequëhue'ña toyacaise'e coní.

Iye seniachaye cato ba'i jayuta'a cama'co neñe ba'ija'coa go'aye ba'ie ihua'ise'e iye sa'ñe cayë ti ba'ie ëjabairebase'e ba'ihue'ña cayë ba'iji, iore goañese'e ba'iñeje ico ti quëaco aco 84 ba'ico iye yija Ba'ihu'eña cocaipëbë.

Ico 2.- Toyase'e tsioma'ñe ba'ie. - Iye seniachaye cato ba'i jayuta'a cama'co neñe ba'ija'coa ti de'oye ba'ija'ñere co'eye, achaye ba'iji gui'ne achaye ba'iji bai dariña, jaibaidari, equëbai dari gui'ne bai ba'ie si'ahue'ña, yequeje neñe baniye jëjosaoye sia'ye ëjabairebase'e ba'ihue'ña.

Go'aye beoye iye ti case'je ba'ie ti quëaco ja'maca aco, iye ti seni achase'e cama'co beoji jayuta'a iye se tsioma'ñe, jaje ba'iesëte, ti yo'oye cato De'ye cayë cato ñese saiye ba'iji esa neja'ñe ti coca duñe caji'ñe, iye seniachaja'ñe ba'ie ba'iji iore de'oye case'je ba'ye saiyebi gui'ne ti ba'ija'ñe ñadëose'ebi ico cayë quëañeje ba'ie.

Ico 3.- Ti quëcobaye seni achaja'ñe.- Iye ti seni achaja'ñe ba'ie cato te'o ba'iji gui'ne iye ba'yere, Bai ba'idaribëa, bai jaiye ba'idaribëa, jai bai ba'ie gui'ne yequë jaibai ba'ie ihua'ise'e baniye ihua'i tsi'sini ba'ie ba'icoa'i.

IYE 604
GUILLERMO LASSO MENDOZA
IYE YIJA BA'I ÑACAI ËJAËREBA

Iye baire ba'ie cato ba'iji sehuoma'ñe cato beoji ti seni achase'e cama'co iye ba'ie, iye cato goa de'oye etaji ti huëose'e beoye ba'ido'ire iye si'aye nejose'e ico cayaye acore toyasico ti coecesico aco 21 ico 57 ba'ico iye yija ëjaë toyasico.

ICO 604.

GUILLERMO LASSO MENDOZA
IYE YIJA BA'I ÑACAI ËJAËREBA.

Ico. 4.- Ti toyase'e quëaquë.- Iye cato cayë ti ba'ie goañeñere ti de'oye sehuojë saija'ñere iye seni achaja'ñe cama'co iye ba'ie ti de'oye goa'me neñe ihua'i ñajë saye ba'yere.

Iye ti ba'ihue'ña nese'e duñe ba'ija'ñe iye cato iye yija Ëjaërebabi, cadëoñe ba'iji iye ìre cocaijë de'oye ba'ie sacoa'ina ti sehuoye.

Ico. 5.- Ja'ahuëoye.- sehuojë saija'ñere iye seni achaja'ñe cato ba'iji iye cañeje ba'ye:

1. **Ba'i sa'ro.-** Ti ba'ie sehuojë saija'ñere seni achaja'ñe neñe ba'iji iye jayuta'a saima'dë iye goasi'aye ba'ie jua'ëje ba'yea'ë duñe gui'ne io ba'iñeje si'aye tutu ba'ieje si'aye bai dariña, te'e ba'i dariña, jai baidari gui'ne si'ahueña bai ba'ie, ico'ire cato de'oye ba'ie quëasicoa'i ba'ie ba'iji.
2. **Ti tëcahuë goachasico.-** Iye ti seni achaye cato neñe ba'iji iore casimo'seña tëcahuë ba'imacaja'a iore case'e ba'iñeje.
3. **De'oye sehuoye.-** Ti iye seniachajë saye cato bai'ji, iye cato ti ëjabai ba'icoa'irebabi quëaye ba'iji gui'ne si'aye bai dariña, te'e ba'i dariña, jai baidari gui'ne si'ahueña bai ba'ie, ti sa'nahuë ba'icoa'i ti cajë seni achaja'ñe iye si'aye bai dariña, te'e ba'i dariña, jai baidari gui'ne si'ahueña bai ba'ie, icoa'i cato oiyebi coca caye ba'iji, ëseye, sa'ñe beoye, ëjabai cañeje, ba'irebaquë, ti de'oye sehuoqye, cocaiye gui'ne oiye si'aye ba'ie.

4.- **Baj ihua'itse ju'ijë ba'icoa'i gui'ne Si'a bai ja'mesicoa'i ba'ie.-** Iye ba'ie seni achaye cato ti neñe ba'iji ti case'e ba'iñeje baj ihua'itse ju'ijë ba'icoa'i gui'ne Si'a bai ja'mesicoa'i ba'ie.

5.- **Coca quëaye.-** Iye cato ti de'oyereba sacoa'ibi iye si'aye bai dariña, te'e ba'i dariña, jai baidari gui'ne si'ahueña bai ba'ie, ti achacoa'i ba'ie iye seni achamo'seña, ti quëaye, si'aye ti seni achaja'ñe, goasi'a ba'ieja'a caye ba'iji, iye cato caye ba'iji ëjaë coca si'a bai achaja'ñe gui'ne bai coca.

6.- **Ihua'ise'e achaye.-** Iye bai dani achaye cato beoji goañeñe ihua'ise'e dani achaye ba'iji, si'aye bai dariña, te'e ba'i dariña, jai baidari gui'ne si'ahueña bai ba'idariña.

7.- **De'oye duñereba iore ba'iquë coca quëaye.-** Iye coca seni achaye cato ti toyasico cañeje neñe ba'iji gui'ne ti ai esa ba'ie, yuana ti de'oye ba'ija'ñe nesaoye ba'iji. Iye ëseye ba'iji iye yeque jobo yeque bëase'e ba'ie ti seni achacoa'i gui'ne ti seni achagoañocoa'i.

Ico 6.- Ti seni achajëna de'oye coca saija'ñe.- Iye ti de'oye sehuojë coca cajëna achaja'ñe, iye ba'iji ti cajë saja'ñe:

1. Iye de'oye coca saija'ñe jayuta'a jëjosaoma'dë ti sehuoco beomaca neñe ba'iji.
2. Ti de'oye goa'me necore toyasico ba'ie cato Quëaye ba'iji yequëhue'ña ba'ihue'ña ti ihua'i caye achaja'ñere cajë gui'ne de'oye necoja'ñe.

IYE 604
GUILLERMO LASSO MENDOZA
IYE YIJA BA'I ÑACAI ËJAËREBA

3. Iye seni achaye ti de'oye beoji necore necoñe iye seniachaye duñe de'oye gui'ne quëaye, si'ahue'ña seni achaye, baniye ti airoña ba'iyen seni achaye.
4. Ti coca case'e toyaye ba'iji gui'ne cocaiye ba'iji bai dari, jai bai dari, ëja bai dari gui'ne si'a bai ba'ihue'ña caye ba'iji si'aye iye ti go'aye ba'ima'quë cajë gui'ne te'ebi caye ba'iji ihua'i iye ti tutu ba'iyen coca catoyapëbë ba'iñeje.

Ico 7.- Ti cadëosi tu'rihuë.- Ti toya huë'ña ti tsi'sini ba'ihue'ña De'oye goañehue'ña, icore ba'icoa'i cato ti seniachaye sacoa'ia'ë iye seni achaye tsi'sise'e, iye ba'ihue'ñase'e cato ti bai yëye ba'iyea'ë ti duñe cayebi, jare ti go'aye beoye ti goañedëoñe ti iye ba'iyen isiyen.

Iobi yeque carasico ba'ico gui'ne iye toyasico cañeje 226 Iye yija ba'ico cañeje, ti ba'iyen tëocoñe ba'iji si'aye iye ti toyase'e ba'iñeje ti cocahue'ña de'oye ñese cocaija'ñe ti ba'idari huë'ña ba'iyen iye ti goa'me saiye.

Ico 8.- Ti iye ba'iyen goa'me nese'e toyase'e iye ba'icoa'i te'ona tsioni de'oyen saye.- Ti toyase'e isisaoye si'aye ti duña caye ba'iyen, baye ba'iji si'aye iye neñaja'ñe ti jëjo daoye iye si'aye ba'iyen, ti toyasico goa'me nese'e ëjaërebabi, de'oyereba ba'iyen, iye toyasicobi quëaco ba'iji ti ba'iquë baniye beoquë iye go'aye ju'aye si'a bai tutu baye iye bai te'e dariña, jai bai dariña, jai bai gui'ne si'abai ba'ihue'ña.

Ico 9.- Ti de'oyen cocai tsëcabë.- Iye ñese de'oyen nesaoye iye seni achaye iye cásico ba'iyen ba'ico toyasicore ba'iñeje saye ba'iji, iye cato coaiyë ti de'oyen goa'me necoa'ibi iye ti huë'e sacobi ti goa'me necobi gui'ne goa'me nesaoye si'aye ëja bai gui'ne bai ba'iyen.

Iye ti toyase'e, ba'iyen, ti ëjabai ba'ico ai go'ye cásico baniye ti jaiye necoa'i, baye ba'iji gui'nare toyacose'e si'aye toyaja'o baniye ti ba'i daribëa toyasicore, bai dari, daribëa gui'ne jai bai ba'iyen.

Ico 10.-Do'iyen.- Ti curi do'iyen ti tiscoa'i ba'iyen gui'ne ti seni achaye coca cajë saiye, iye cato ba'iyen cato de'huase'e ba'iyen ba'iji ti seni achahue'ña ba'iquëbi, go'aye beoye iye sa'ñe de'oyen oijë ba'iyebi ñese mëosaija'ñere cajë.

Ico 11.- Ti seni acha mo'seña si'a baire achayen.- Iye jai baire duñe seni achayen ba'iji iye saiñeje ba'iyen:

1. Ti ja'maca nehuëomaca.
2. Ti coca caja'core toyamaca.
3. Ti coca cajë seni achamo'seña.
4. Ti coca case'e ñacoñe gui'ne seni achase'e jeoñe.

Iye si'aye ti seni achajë ti de'oyen saija'ñe, jabi tije carebase'e ba'ina de'oyen iye ti toyaja'o tsi'chojë ba'i ëjabireba goñesicoa'i iye seni achayen gui'ne ti ba'i ba'icoa'i icore, iobi ba'ina icoa'i cato cocaiye ba'iji, bai coca quëacoa'ina coní ba'iyen ba'iji, bai dariña, jaiye te'ese'e bai dariña, ëja bai gui'ne si'ahue'ña bai ba'icoa'i, toyagoasicoa'i ti baire cocaihue'ña toyagoañosicoa'i ba'iyen ba'iji.

TI toyasico II

TI GOA'MAÑA NEHUËOMACA

IYE 604
GUILLERMO LASSO MENDOZA
IYE YIJA BA'I ÑACAI ÈJAÈREBA

Ico 12.- Ihua'i ti seni achasicoa'ire toyase'e ñaÑe.- Te'erebabi ti goa'me nese'e toyasicobi iye ti ba'ie quèasico a'co io 8 aco iye quèaye aco, ti seni achasicoa'ibi ti jèjosaaja'coa'ia'è ihua'ire toyase'e ti bai dariña, te'e jai dariña gui'ne jai bai dariña baniye jai ba'ie, ti senigoañosicoa'i, ti ba'ijèna toyase'e baniye ihua'i ihua'itsecoarebare baye, jaoni baye cato cocaie ba'ija'coa ihua'i ti de'oye saye cocaicobi gui'ne ñese saja'ñare cajè iye jai ba'ihue'ña gui'ne ba'i jaiye ba'ie, iye cato beoye ba'iji ti go'ayeje beoye ti seÑe ba'iji iye de'oye toyasiquèni ti toyajè ba'i huè'e ba'icoa'ina, io ba'iÑeje ba'ye.

Ga si'aye bai te'e darise'e, si'a dari, jai bai gui'ne si'ahue'ña bai ba'icoa'i, duÑe ñasicoa'i ba'imacoo'i iye seni achaye basicoa'i, seÑe ba'iji ihua'i cocahuèomaca baniye ti ja'a choimaca si'abaire coca huèomaca, jamaca toyagoañoÑe ba'iji. Jamaca ti gui'ne baye bai'ja'què, toyani isiye ba'iji ihua'i sehuoja'Ñe seni achagoañoja'Ñe gui'ne duÑe ñasiquè ba'ijacoo'i gui'ne jamaca ti èjaè toyasipèbè ba'iÑeje cajè sehuoye ba'iji, ireje go'aye ju'ai cajè case'ña gui'ne ba'ye saiye ba'iji.

Yeque ti seitoyasiconi basiquè ba'ito iye ihua'ibi ñani iye caye beoto, jamaca ti seitoyasicore goa nejosico ba'ija'coa.

ICORE TOYASICO III

TI SI'AHUEÑA COCA CAYE HUÈOMO'SEÑA

Ico 13.- Choija'hua.- Iye choiye cato ba'iji ti jèjosaoye caya jèña (10) mo'seña, ti baire daojè ñasimo'seÑabi bai ba'i dariña, jai bai ba'idariña gui'ne si'ahue'ña bai ba'icoa'i, ti achaja'goañ'ja'Ñe, iye cato toyagoañosicoa'i ba'ie ba'iji baniye toyarebase'e ba'ie ba'iji iba'ihue'ña, jamaca ñani ti seniachaja'quèbi si'ahue'ña choija'hua gui'ne ñeque tsioni jèjosaaja'quèabi, ja'ye ba'ie, goasia'ye mèohue'ña, èjabai ba'ihue'ña, yeque coca quèhue'ña ba'ihue'ña, ti toyase'e baniye goatoyasicore isiye ba'iji, ihua'i ñani coca caja'Ñere iye.

Iye choija'hua cato ba'ie ba'iji ti de'oye toyajè ba'icoa'ina casicobi gui'ne ñese de'oye sacoo'ibi jai bai gui'ne jai bai ba'icoa'ina conì, baniye isiyè iye bai tsejèjabai què'rona ti ja'oña.

Ico. 14.- Ti toyaja'o choijè si'ahue'Ñe tsiosaoye.- Iye ti goaÑesicoa'bi seniachaja'Ñe si'ahue'ña ba'ie, iye cato ñaÑe ba'iji iore ti choija'huaña toyasaose'e ba'iÑeje gui'ne ti toyase'e isise'e tsioni iye:

- 1.- Ti toyasicore seni achaja'core;
2. Ti iore coca cajè saija'Ñe seni achaye si'ahue'ña ba'ie.
- 3.-Ti seni achaja'Ñe toyasimo'seña.

lobi yeque ba'ito, iye coca cajè toyase'e ba'ie ba'iji bai coca toyasico ti dariña ba'icoa'ibi, jaidariña bai ba'icoa'i, èjabai gui'ne sia'hue'ña bai ba'icoa'i.

ICORE TOYASICO IV

TI GOA'MAÑA NEJA'ÑE SENIACHA MO'SEÑA

IYE 604
GUILLERMO LASSO MENDOZA
IYE YIJA BA'I ÑACAI ÈJAÈREBA

Ico 15.- sa'ñe coca caye baise'e.- Iye ti si'aye isise'ña iye toyasipëbëa ba'icore ico 14 aco toyasico duñe quëaco ba'iñeje, bai se' cocaye ba'iji bai dariña, jai bai ba'idaña, ëjabia dariña gui'ne si'ahue'ña bai ba'icoa'i, ihua'ise'e ba'ijë coca caye ba'iji, ihua'i ba'iyebi, tsoe aye cajë coca caye ba'iji gui'ne iye timaca ba'icoa'ise'e tsi'sini coca cajë ti'añë de'oye gui'ne caye ba'iji baise'e ti ba'ija'ñe, ti toyaja'o isise'e ba'iñeje, iye cato yecoa'i dani cayeje beoji baise'e coca caye ba'ito.

Iye seni achagoañosicoa'i ba'icoa tsi'choye ba'iji yeque ai jëa coca ba'iyë, ihua'ibi yëni iye.

Ico.16.- Toyase'e cocaija'ñe sehuoye.- Iye cato ba'iyë ba'iji guëo gui'ne jëña (20) ba'i mo'señaja'a isiyë ba'iji ti jayuta'a carajaima'moseña, icore case'e ico 14 iye toyasico ba'icocañeje, ti seni achacoa'i acobi baniye ti duñe goa'me neñe sacore ba'icoa'bi gui'ne ñese bai saiye cocaihue'ña ba'coa'ibi, sehuojacoa'ia'ë ti achajë case'e, toyase'e cocaiye gui'ne ihua'i goachajë case'e ti baise'e coca cajë ñase'e ba'iyë, baidariña, jai baidari gui'ne si'abai ba'icoa'i; jare gui'ne isise'e ba'iyë ba'iji, yeque toyase'ere si'aye; baniye gachose're ti sana'huë ba'iyere ti achacoa'i toyasiconi, baniye jéjo saoye ba'iji ti coca quëacoa'i toyasico acoja'a gui'ne coca caja'ñe choijë toyasicoja'a; cayaye ba'iyë, iye ba'iyë ba'iji tsiöse'e ti coca cajë toyasico, mamiña baije ti ba'icoa're toyasico gui'ne yeque coca camo'se ba'ise'e baniye jai bai tsi'sini coca case'e bai daribë ba'ihue'ñana nese, ti baise'e coca cajë sase'e.

ICORE TOYASICO V

**TI BA'ISE'E MO'SEÑA ÑASAOYE SI'AYE GUI'NE TI SENI ACHASE'E BA'ISE'E
JEHUESOYE.**

Ico 17.- Coca quëase'e tsi'choye gui'ne ti ba'ja'ñe.- Iye cato ba'iyë ba'iji te'e jëtë (5) ba'i mo'señaja'a isiyë ba'iji ti carajaima'moseña, coecoeyë ba'iji iye ti case'e gui'ne ihua'i goachase'e, ico cao cajë toyasico ba'iñeje 16 acore case'e ba'iñeje, iye cocaye ba'iji bai dariña, jai bai ba'idaña, ëjabia dariña gui'ne si'ahue'ña bai ba'icoa'i, ihua'ise'e ba'ijë coca caye ba'iji iye case'e ba'iyë cato toyahuesose'e gui'ne jamaca de'oye ti toyase'e de'oye ñati'aja'coa'ia'ë iye isise'e.

Ico 18.- Ti ba'ise'e toyahuechaoye.-Ti ba'ise'e toyade'huaye, Iye cato ba'iyë ba'iji te'e jëtë (5) ba'i mo'señaja'a Iye cato ba'iyë ba'iji te'e jëtë (5) ba'i mo'señaja'a, ti seni achajë ti'ase'e aye, ti cato ba'iji iye toyaja'coa'ia'ë ti seni achadojasicoa'ibi, si'abai goachajë case'e ba'ye, jaje ba'i ba'ija'ñea'ë: ihua'i de'oye toyasija'o jare gui'ne yeque ihua'i toyajë saise'e sia'mo'seña ti seni achase'e, si'aye de'oye toyase'e ba'iyë ba'iji.

Iye goa'me nese'e caraiye toyasico cato, toyasico ba'ijiti ëjabaireba ti iore goa'me neñe cacao'i, jaëhua'ibi toyani si'aye iye isiyë esa ti de'oye ñaco'aireba ëjabiana ti seni achaye ba'i mo'seña toyatsi'chöse'e, jamaca ti toyase'e de'oye ñachaoyë si'aye gui'ne jamaca ti de'oji cajë sehuoyë ti toyasico; jaje ñani iore carajaicore neñë ti seni achase'e ba'ise'e gui'ne si'aye isisaoyë ti duñereba de'oye ba'ija'ñe.

ICORE DE'OYE TOYASICO:

Iye ba'iyë bai dari, jaiye bai ba'i dariña, jaihue'ña gui'ne si'ahue'ña bai isiyë ba'ru ti toysico iye bai goachase'e, ihua'i ñase'e gui'ne ti goa'me neocre cotoyase'e iore de'oye saja'ñe, iore case'e ba'iñeje iye de'oye ña'ne ba'iji ti coca caja'ñe choijë toyasico, jamaca iore ñese sayë de'oye

IYE 604
GUILLERMO LASSO MENDOZA
IYE YIJA BA'I ÑACAI ĒJAĒREBA

casicore esa ba'icore duñe cacore, icore cajë toyasipëbë, gui'ne jamaca icore de'oye ñasico ba'ie iore coca caja'core choisico ba'ie, jaje saiye ba'iji iye esa quëajë toyasicore.

Iye ba'ie, ti de'oye cocaicoa'ibi iye ti seni achajë tia'se'e toyasaoja'coa'ia'ë ti coca cajë achajë toyase'ebi case'e ba'ie ti carase'e ti coca cajëna bai dari, jai bai dariña ba'ie, jai bai gui'ne si'a bai ba'ie.

ESA GOAÑESICO BA'IE.

JA'MACA ACO.- Ti goa'me neja'ñe iye duñe case'e ba'ie ti mo'se mëosaoye ti de'oye quëaco ñese saija'ñe jayuta'a ti'amaco,jaje ba'ina iye ñese saiye ba'iji ti seni achaye si'aye ti huëose'e ba'iñeje. lobi yeque go'aye ba'ito caye ba'iji iore icore toyasico ba'iñeje cajë ti'añe ba'iji, ja'maca caseje ba'ye.

CAYAYE ACO.- Iye cato ba'ie ba'iji guëo gui'ne jëña (20) ba'i mo'señaja'a isiye ba'iji ti jayuta'a carajaima'moseña, icore case'e ico 14 iye toyasico ba'icocañeje, ti seni achacoa'i acobi baniye ti duñe goa'me neñe sacore ba'icoa'bi gui'ne ñese bai saiye cocaihue'ña ba'coa'ibi, sehujacoa'ia'ë ti achajë case'e, toyase'e cocaiye gui'ne ihua'i goachajë case'e ti baise'e coca cajë ñase'e ba'ie, baidariña, jai baidari gui'ne si'abai ba'icoa'i.

CAYAYE TE'E ACO.- Ti de'oye esa goa'meña cocaicoa'i ti sa'nahuëña toaygoye ba'iji curi ba'ija'ñe sia'ye, ti de'oye coca cajë seni achajë saija'ñe bai ba'ihue'ña.

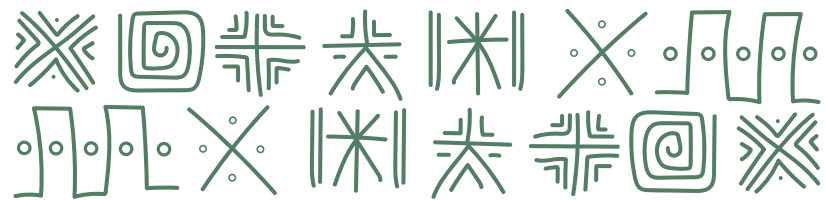
CARAJAIHUE'ÑA CASICO

Iye toyasico cato ba'ija'coa iore yure si'ahue'ña quëasaosimacabi do'ie ba'ie casimacabi iore.

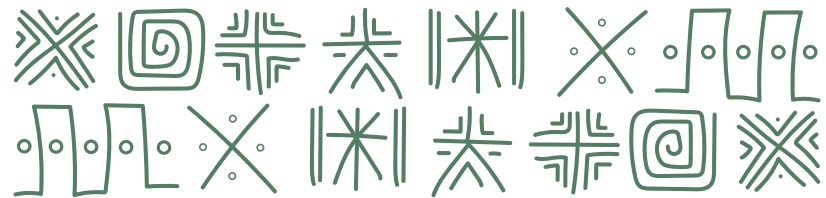
Toyasico icore Ējaë ba'ihuë'ebirebabi, Sësë Yija ba'ihue'ña toyasico, 28 gou tsia ba'i ñañë, 2022.

Guillermo Lasso Mendoza
PRESIDENTE CONSTITUCIONAL DEL ECUADOR

REFORMA AL REGLAMENTO
AL CÓDIGO ORGÁNICO DEL AMBIENTE

GUILLERMO LASSO

MENDOZA IYE YIJA

SI'AHUE'ÑA COCAI ËJAË

TI GOACHASE'E BA'IYE:

Iye, coecoosico jëtë cayaye aco cayaye te'o quëaco iye yija ba'ie Toyahuesosico cañeje iore sehuoja'ñe cahuesose' ba'iebi iye yija ba'ihue'ña toyasico ba'ieñeje: "(...)7. Ësejë ba'ie ba'iji mai ba'ie gui'ne aibë ba'ie si'ahue'ña yija ba'ieñeje (...)";

Iye, toyasico jëña ëjatubë beoye(14) iye yija ba'ie toyasico ba'ie cato caji ñeje: "(...) iye cocaiji iye tutu ba'ie daribëa de'oye ba'ija'ñe gui'ne de'oye airo ba'ie de'oyereba, jaje ba'iebi cocaija'ñe iye de'oye ba'ie quëcoye gui'ne Sihuañë ba'ie, De'oye Ba'ie. Iye cahuesose'e ba'iji si'a bai ba'ie iye airoña de'oye baye, airo acoa'ire ësejë baye, goasia'hua'i ba'ie gui'ne doni ba'ie iye yija aye, airo aye go'aye nede'huañë ba'ie gui'ne airo ba'ie nehuesëse'e ba'ie guinare aide'hua coñea (...)";

Iye, aco ja'maca aco toyasico 71 iye yija ba'ie toyasico aco quëaji de'oye tutu airo de'oye bajë ba'ie gui'ne caji jare iobi: "(...). Iye airo ba'ie baniye cayë airo, jabi yeque maire ba'ie cocaiji si'aye, ja iye ba'ie cato bai de'oye ba'ie cocaiji si'aye baire gui'ne ñajë ba'ie ba'iji gui'ne jaje ba'ie de'oye yecoa'ire cocaija'ñea'ë iye ba'ie, tsi'sise'e, cocaiye gui'ne ñese saiye si'aye(...)";

Ico, ja'macareba aco quëaye ba'iji 73 acobi iye yijaña ba'ihue'ña cañeje airo ba'ie tutu quëcoye baji iye gui'ne caji ñeje: "(...). Iye yija ëja bai cahuesoyë iye go'aye ba'ie gui'ne nehüeyë iye ti airoña ba'ie goa'coa'imaña nehuesëye, airo acoa'i ba'icoa'ire nejoñe gui'ne yequeje gui'ne iye airo aye ba'ie go'aye ju'ahuesëye (...)";

Ico, toyasico te'e jëtë ëjatubë aco caji ti toyasico 83 acore iye yija ba'i ëjaë cásico cato caji si'a baire goañese'ebi ba'iji gui'ne ihua'ibi ñajë ba'ie ba'iji domihua'ti gui'ne ëmëhua'ti, go'aye beoye iye ëjaë toyasipëbë case'je ba'ie: "(...)6. Oiyë ba'iji iye airoña ba'ie, de'huaye ba'iji de'oye ba'ija'ñe mai ba'ihue'ña gui'ne goa'me neñe ba'iji goacha ba'ie, a'rimaña gui'ne coaiye (...)";

Ico, toyasico ba'iji 226 aco iye yija ba'ico toaysico quëaji iye ba'ie: "(...). Si'a ëja bai toyajë ba'icoa'i, ti cocaicoa'i, a'ri cocaicoa'i, iye si'abaire cocaijË ba'icoa'i domhua'ti gui'ne ëmëhua'ti gui'ne yecoa bai ba'icoa'i bani ba'ie ba'iji ihua'i iye toyabëbë toayse'e ba'iebi cajë ba'ie ba'iji si'a hue'ña ti case'ebi ba'ina. Jaje ba'ina ihua'i baye yeque go'aye ba'ito oca cajë co'eye ba'iji ti ba'ieñeje ti'aja'ñe gui'ne jabi ti'añë de'oye gui'ne ti iye toyapëbë cañeje cajë ñese saiye ba'iji Sihuañë ico case'ere sehujë(...)";

Ico, toyasico ba'iji 227 aco iye yija ba'ico toyasico quëaji iye ba'ie: " Iye si'ahue'ña ñajë cocaijë ba'ihue'ña cato cocaiyea'ë si'a baire de'oye ba'ija'ñere goachajë ti cañeje ba'ie ñese saiye, do'ie quë'ye, de'oye ba'ie, ti mëiñeje, tsi'shuesëye, hua'que saiye, sa'ñe coca cajë saiye, tsi'sini ba'ie, toyase'e ba'ie, de'oye ba'ie gui'ne toyaja'o toyañañe." (...)";

Ico, toyasico ëjatubë beoye (4) aco ba'iji 276 aco iye yija ba'ico toyasico quëaji iye ba'ie cato caji iye de'oye ñese saija'ñe ba'iji cayaye coca Quëaye:"(...) 4. Guinare ti'añe ba'iji jamaca de'huaye ba'iji airo ba'ie gui'ne ti de'oye airo ba'ija'ñe jabi coaija'ñe mai bai ba'ie gui'ne jaje si'a bai ñajë de'oye ba'ija'ñe, tsoeje gui'ne de'oye oco, tutu gui'ne yija ba'ija'ñe, gui'ne cocaija'ñe iye yijaña ba'ie gui'ne doni tsoeje ba'ie (...)";

Iye, toyasico 395 iye si'ahue'ña iye yija ba'ie toyasipëbë quëaji ñeje: "(...) 1. Iye si'a yija ba'ico cocaiji de'oye ñese saija'ñe, airo ba'ie sia'yë'quë maca gui'ne oiyebe iye aibë ba'ie saija'ñe cayebi ba'iji, airo ba'ie oiye ba'iji gui'ne ai jaiye tutu ba'ie ba'iji iye ñese doni ba'ie airo acoa'i ñese saija'ñe, gui'ne nede'huaye ba'iji de'oye ba'ie iye yure ba'ie gui'ne ñesena saija'ñe. 2. Iye airo ba'ie ñajë ba'ie cato ba'ija'ñea'ë duñereba case'ebi de'oye saija'ñe gui'ne jabi yeque goañeja'ñe ba'iji iye carebaja'ñe iye yija ba'i ëjabaibi si'ahue'ñe ba'ie gui'ne si'a bai iye de'oye ba'ija'ñere cajë si'a yija ba'icoa'i case'e ba'ie ba'iji. 3. Iye yija ba'icoa'i cato cocaiye ba'iji de'oye gui'ne si'adëbi bai ba'ie ba'iji, bai dari, ëjaë dari gui'ne bai go'aye ba'icoa'i, toyaye, goa'me neñe gui'ne airo ba'ie si'aye go'aye ju'aye. 4. Iye toyase'ebi jëaye ba'ito ti ti'añebi yequeje ai jëaye toyahuesosicoa'i ba'ito iye airo ba'yere case'e, jaje baiyebi yure de'oye cahuesose'e ba'ina caye ba'iji cajë sehuose'ereba ba'iyebi ba'iji iye de'oye airoña ba'ija'ñere cajë.";

Iye, toyasico 398 "; iye si'ahue'ña iye yija ba'ie toyasipëbë coca quëaji ñeje: "(...). Si'aye coca caye banije iye si'ahue'ña ëjabai sehuoye ba'iji iye airo go'aye ju'ama'que cajë bai daribëa ba'ihue'ña ba'ito, jaje coca Quëaye ba'iji jaiye ba'ie gui'ne esa ba'ie. Ti i ye seni achaquaye cato ba'iji iye yija ëjaibi. Iye cato toyase'e quëaji si'a baire, si'a bai ba'ihue'ñana, ti ti'añeje, ti seniachasicoa'i gui'ne ihua'i goachaye cato do'iquë'ye ba'iji ti Quëaye. Ti ëjabai sehuoye ba'iji bai ba'idaribë acoa'i caye ba'ito ihua'ire ëjabai toyase'e ba'ineje gui'ne si'ahue'ña tutu ba'ie case'je seniachaye ba'ie iye airo nejoja'ñe ba'ito. Jaje achajë yeque bai ba'i daribëabi jai bai ba'icoa'ibi, yeque, go'aye sehuoye bato coca caye ba'iji ihua'i ëjaërebabi tsi'sinie ti toyaja'o ëjabai toyase'e ba'ineje ba'ie cajë achati'añe ba'iji iye si'aye coca cayebi de'oye ti'aja'ñe ti toyase'e ba'ineje.

Iye, toyasico jëtë caya moñoa(7) iye yija ba'ineje ti quëaja'ñe ba'iji, si'a baire quëajëna sehuoye gui'ne tibi go'aye ba'ito tutu caye airo de'oye ba'i ja'ñere iye cayë America Latina gui'ne Caribe, ti toyasito Escazú, caji si'a bai de'oye tsi'sinisitobi coca cajë ti'añe ba'iji iye coca cajë sehuoye;

Iye, toyasico quëaji caya jëña acobi (10) cahuesosico ba'i ji Tsiaya ba'ie ti airoña ba'ie gui'ne ti de'oye saija'ñe cásico 1992 acobi, quëaji de'oye ba'ija'ñe coca caye ba'iji si'a bai tsi'sini iye sehuoja'coa'i ba'ie ba'ie iye coca cato, ti ba'ineje ba'ie, gui'ne iye jaje coca cajë saise'ea'ë yuremaca toyajë Escazú cahue'ñana, ihua'i goachaye ti coca toyase'e quëahue'ñana, si'a bai tsi'ni achayebi gui'ne jabi tutu ba'ie iye de'oye airo ba'ie aye cato case'ea'ë America Latina gui'ne Caribe quërona, jaron de'oye yeque toyacose'ebi ai tutu ba'yere cajë, iye coca quëaja'ñe cajë, tsi'siye gui'ne seni achaye, jare yeque gui'ne tutu caye iye airo de'oye ba'ie, jaje toyase'ebi ti ai de'oye ti toyse'e de'oyereba iye airoñaba'ie tutu baquëna ñajë Sihuajë ba'yere cajë;

Iye, toyasico 82 aco cato quëaji si'a bai tsi'sini coca cajë achahue'ña caji ñeje: "Seni achaye ba'iji airoña ba'ie bai ba'icoa'ini.- Si'aye coca cajë sehuoye cato ba'iji iye airoña go'aye ba'ima'quë cajë achaye ba'iji bai daribë acoa'ini, achacoa'i bani jaiye caye ba'iji gui'ne duñe case'ebi. Iye cato ti seni achayqe cato ba'iji si'a bai yija aquëbi.

Ti coca quëacoa'i sehuoye ba'iji bai dari goachajë cato io ico tutu caco toyahuesico cañeje ba'ie, yequë yijaña toyahuesose'e ba'ineje bai ba'ie cahuesose'e case're goachajë.";

Iye, toyasico 83 ëjaë coca cajë toyahuesosico si'a bai tsi'sini achahue'ña quëaji: "D'oijiyë.- lobi iye coca case'e ba'iji ti achaja'ñe ba'iji go'aye jaibai caye ba'iji iye bai daribëa ba'icoa'ibi iye caye, ti caca ba'ie caji'coa'ia'ë iore ba'ija'ñe ti toyasipëbë bani sehuoye ba'ija'coa io de'oye toyasico saija'ñere cajë iye coca capëbë ti toyaja'o ñapëbëa acoa'i quë'rona isja'ñere cajë; jamaca, iore sehuoni neja'core, jaje ba'iyeta'a io toyasico ai a'riye go'aye ju'aye ba'ie ba'iji bai dari gui'ne airo de'oye ba'ie; yequeje, saye ba'iji si'aye ba'ie, isijë cocaiye ba'iji baire gui'ne nede'huaye ba'iji ti nejose'e ba'ito, jare gui'ne, iobi ba'ito, baire ti daribë

ba'icoa'ire tseañe ba'iji goa'me nejë ba'ija'coa'ire io chañeje, jabi si'a baire cocaiji de'oye ba'ie baire sehuoyebi iye.”;

Iye, toyasico 184 airo ba'ie coca cajë toyasico, ñeje cásico: “(...) Bai si'ahue'ña ba'icoa're cocaiye cajë toyahue'ña. Iye cato ti airoña ba'ie cocaijë ba'i ëjabaibi Quëaye ba'iji ti daribëa ba'icoa'ire go'aye ju'aye ba'ija'ne neasë quë'ijëna ba'ija'ne ti ja'ye ba'icoa'ire, goa'me nejëna ju'aye, jare gui'ne yequeje go'aye ja'ye airoña ba'ie go'aye ju'aye ba'ie case'eje gui'ne jaje ba'ina iye ti go'aye ju'aye case'e ba'iji. Jaje ba'ie coca cajë ti'acoa'i bani si'a bai goachajë case'ebi de'oye saiye ba'iji iye gui'ne jamaca achani ti carase'e airo nejoñe aye toyacoñe ba'iji, ti duñere case'e gui'ne jabi curi de'oye saija'ne. Iconi yeque jaibai sti'sini coca cajëna yecoa'obi goeyena cacao'i ba'ito ti case'e, iye cato yureta'a ti airo de'oye ba'ie cajë ba'i ëjabairebabi ti toyase'e ba'ineje cajë ti'añe ba'iea'ë. Jaje ba'ina iye coca cacao'i bani ba'ie ba'iji ti airo ba'ie ye'yesi ëjabibi Quëaye ba'iji, jamaca coca cajë ñati'añe ba'iji, de'oye casicoa'i gui'ne toyasicoa'i ti toyasihuëna si'aye ihua'i ye'yese'e ba'ie ba'iji.”;

Iye, cahuesojë toyasico N°. 59, si'ahue'ña ba'ie quëahuesosico ba'iji icobi 478 toyasico 22 sësë ñañë ba'imaca 2021, toyasicoa cayaye(2) caji icore tsiosaoye ba'iji iore case'e ba'ie Escazú, jao ba'ineje oiye ba'ie cásico gui'ne ti caja'ne sehuoye ba'iji ti ja'maca acore toyse'e iore 3 jabi cocaiji si'aye ba'ie coca Quëaye gui'ne si'a bai tsi'sini airo ba'ie toyasicore ñañë ba'iji;

Iye, toyasico ba'iji No. 142 ti tseañe toyasico No. 22-18-in/21, iye yija go'aye ba'ie ñarebacoa'i case'e ba'iji: “Si'ahue'ña ëjaë iye yija ñaquë caji Quëaye ba'iji duñereba baire, si'a bai ba'icoa'i aiy'o'macoa'ini cajë go'aye airoña ba'ie ti neasëña co'ejë goa'maña iore necoa'i bani tihueña ba'icoa'ire Quëaye ba'iji. Iye toyapëbëa isiyë ba'iji de'oye bai ñaja'coa'ire.”;

Iye, tseañe toyasico ba'iji No. 22-18-IN/21, 8 yëi jojo ñañë ba'imaca 2021, iye ba'ie ñarebacoa'i case'e, ba'iji: “5. Cahuesoye ba'iji ti quëacore 184 airoña ba'ie coajja'core de'oye jaje ba'ina icore beoji nejoñe yeque toyacoñeje beocore ti acahye, duñe Quëaye bai dari, bai' ba'idari, jaibai ba'i dariña gui'ne bai maña ba'ie; gui'ne iye cato ba'ie ba'iji toyahuesose'ebi iye de'oye gui'ne ti toyase'e toyajë gui'ne jabi si'aye iye toyase'e ba'ie de'oye bai ba'ieje cocaína airo ba'ie de'oye saiye ba'iji iye achajë, bai tsea coca toyase'e cañeje ba'ie ba'iji iye, ti casañeje cajë ti'asaoye b'iji Escazú cañeje gui'ne jare icore toyasico casañeje, jaje ba'ina iye toyase'e ba'ico bani si'aye cocaiji de'oye.”;

Iye, tseañe toyasico ba'iji No. 22-18-IN/21, 8 yëi jojo ñañë ba'imaca 2021 iye ba'ie ñarebacoa'i case'e, ba'iji: “7. Cahuesoye ba'iji ti iye quëacore beye, ti caye ba'ineje, iye quëayeje 462, 463 cayeje ba'ye RCOAM. Toyaye ba'iji iye yija ba'i ëjaërebabi de'oye cajë duñereba casicore iore ti'aja'ne cajë nehuesosico ba'ija'core.”;

Iye, tseañe toyasico ba'iji No. 1149-19-JP-/21, cayajëña gou tsia ñañë iye 2021, iye ba'ie ñarebacoa'i case'e, ba'iji, iye toyasiconi 274, casico ba'iji: “ Iye ti duñereba tutu ba'ie airo aye secoa'i ba'iyë banije ti achacoa'ire caji: lco acobi 274, cásico ba'iji: Toyaye ba'iji 398 iye yija ba'i ëjaërebabi de'oye cajë duñereba casicore iore ti'aja'ne cajë nehuesosico ba'ija'core. Ti toyasicoa'i iye cajë ba'iji bai dari banije bai daribëa ba'icoa'ire, te'ihua'ise'e ba'icoa'i bai, jaëhua'ireje go'aye ju'aji goasi'aye goañese ba'ito ihua'i ba'ihue'ña quë'ro.”;

Iye, tseañe toyasico ba'iji No. 1149-19-JP-/21, cayajëña gou tsia ñañë iye 2021, iye ba'ie ñarebacoa'i case'e, ba'iji, iye toyasiconi 275, casico ba'iji: “ Iye ti duñereba tutu ba'ie airo aye secoa'i ba'iyë banije ti achacoa'ire case'e ba'iji. Toyaye ba'iji iye yija ba'i ëjaërebabi de'oye cajë duñereba casicore iore ti'aja'ne cajë nehuesosico ba'ija'core. Ti toyasicoa'i iye

cajë ba'iji bai dari banije bai daribëa ba'icoa'ire, te'ihua'ise'e ba'icoa'i bai, jaëhua'ireje go'aye ju'aji goasi'aye goañese ba'ito ihua'i ba'ihue'ña quë'ro.”;

Iye, tseañe toyasico ba'iji No. 1149-19-JP-/21, cayajëña gou tsia ñañë iye 2021, iye ba'ie ñarebacoa'i case'e, ba'iji, iye toyasiconi 289, casico ba'iji: “ Iye ti duñereba tutu ba'ie airo aye secoa'i ba'iyë banije ti achacoa'ire caji: lco acobi, cásico ba'iji: Toyaye ba'iji 398 iye yija ba'i ëjaërebabi de'oye cajë duñereba casicore iore ti'aja'ñe cajë nehuesosico ba'ija'core. Ti toyasicoa'i iye cajë ba'iji bai dari banije bai daribëa ba'icoa'ire, te'ihua'ise'e ba'icoa'i bai, jaëhua'ireje go'aye ju'aji goasi'aye goañese ba'ito ihua'i ba'ihue'ña quë'ro.”;

Iye, tseañe cajë toyasico ba'iji, Ecuador ëjabai tsesecoa'i cajë toyahuë'e, cásico ba'iji 340, caji iye aco cato: “ Ti cahuesosico airo ba'ie achajë seco.- Iye airo ba'ie seni achaye cato ba'ie ba'iji ñeje case'ebi de'oye ba'ija'ie iye: (i) Iye ti coca cajë achaye cato ba'ie ba'iji ai jai baire ba'ihue'ñana coca caye ba'iji. Gui'ne ti airoña ba'ie go'aye saiye beoye ba'iji, iye Ëjarebabi seni achaye ba'iji ti daribëa ba'icoa'ire go'aye ba'ie bajaquë cajë. (ii) iye seniachaye cato cahuesose'ea'ë iye yija ëjaërebabi seni achaye ba'iji gui'ne baire de'oye cocai ëjaëje ba'ie ba'iji iye seni achaye gui'ne yequë ëjabiaje tsi'sini ba'ie ba'iji. Ti neasë co'e ëjabai cato coca cajë seni achadojaye beoji iye, go'aye beoye ti tsi'se'e ba'ie si'abai de'oye coca caye ba'iji;(iii) yequeje guëna saño'o cani, coca cajë seni achaye ba'iji ti guëna jayuta'a ti toyasico isima'dë ti quëcojë guëna saco beomaca gui'ne b) iore de'oye ba'ija'ñe cajë toyasico ba'ineje ti'ani sahuëoye ba'iji ico case'aje 89 guëna saye cásico, ba'iji “ si'aye guëna nejë saiye achajëne ba'iji”, (iv) iye airo ba'ie nejoja'ñe achaye ba'iji, si'aye ba'ie, iye ti case'je ba'ie achajë saye ba'iji iye cañeje (v) iyebi carasico ba'ito ti airo ba'ie goa si'aye cahuesico do'ibi ba'ina iye ti goa'me neñe goa nehuesëye ba'iji, (vi) Iye sa'ñe caye cato cocaiyea'ë si'aye cahuesose'e ba'ie beodo'ire banije yeque sehuoma'ñe ba'ina iye ti sacoa'i go'aye bai ba'ie gui'ne airoña ba'ie saiji.

Iye, ëjabai cajë toyasico ba'iji No. 468, si'ahue'ña quëahuesosico ba'iji iore cahuesosico No.111 io 22 ña'ñame'coro ñañë(julio) 2022, iye yija ëjaë toyahuesosico ba'iji airoña ñajë ba'i ëjabaire de'oye ba'ie ba'iji caquë toyase'e ba'iji, guëna gui'ne neasë co'ecoa'i ëjabaire toyasaose'ebi iye ba'iji gui'ne ti toyacaiquë iye yija ëjaërebare, gui'ne jaje ba'ina iye quëacore toyse'e ba'ie si'aye coca cajë saiye ba'iji mai airoña ba'ie aye; gui'ne,

Iye cato coca cajë toyahuesos'e cato case'e ba'iji toyase'e 13 quëacobi 147 iye yija yija ba'i ëjaërebabi toyase'e gui'ne cahuesosico 129 tutu caco toyahue'ña acobi, caji iye saiye:

GUINAONI TOYACONSICO IYE YIJAÑA DE'OYE BA'IE.

Toyasico. 1 (te'o).- Toyacojë'ë ico ba'icore d) ico cacore 429, io ba'ineje:

“d) Ti seni achase'e baire tooyade'huaye ba'iji iye airoña ba'ie cooca quëase'e si'a baire case'e, go'amaña nese'e si'aye ti yijaña go'aye ba'ise'e aye neasëda'ña co'ejë airo ba'ie nejoose'e gui'ne gëna saye, ti iye airoña ba'ie cocai ëjabaireba case'e; gui'ne,”..

Iye. Cayaye(2) Toyacooñe ba'iji icore 440, ñeje cacore:

“Iye. 440.-Sa'ñe iye airña ba'ie jai bai coca cajë de'oye ba'ija'ñere goachajë iye case'e ba'iji. lco aye cato ti airo ba'ie si'ahue'ña ëjabaireba, jare gui'ne Ja'ye ba'i ëja bai.

Iye si'ahue'ña ba'coa'i, sehuojë ba'ie iye saiye iye airoña ba'ie ñacoa'i, ihua'ire cañeje ba'ie iye cahuesose'ebi ba'ina iye jai bai tsi'sini coca caye ba'ie cato quëase'e ba'ie ba'iji ti tsëcabëse'e tsi'sini ba'ijë, icore toyahuesose'e ba'ineje coca cajë caiye ba'ie airoña caye ayebi.

Iye si'ahue'ña ba'coa'i, sehuojë ba'ïye ti saiye iye airoña ba'ïye ñacoa'i achaye case'e, iye yeque jai bai tsi'sini acahjëna baibi goejë cato, ti airo ba'ïye nejaja'ñe toyasicore bañe ba'iji isiyë ti toyasija'hua, iobi jaje yeque go'aye ba'ito ti airoña ba'ïye coca cajabairebabi tsi'sini coca Quëaye ba'iji iye si'aye ba'ïye".

Iye. 3.- Toyacojë'ë icore 441, iyeje ba'ïñeje:

"Ico. 441.- Iye airoña ba'ïye de'oye saija'ñere si'a bai tsi'sini coca cahue'ña ba'ija'ñe.- Iye cato ba'ïye ba'iji airoña go'aye ba'ija'ñere cajë jai bai tsi'sini coca caye cato ba'ïye cato ba'iji, go'amaña neja'ñe, jai goa'maña neñe gui'ne a'ri goa'maña neñe ti ja'ye ba'icoa'ire gui'ne so'omaca ba'icoa'ire, ioni ti airoña nejocore bajë neñe ba'ïyea'ë; gui'ne, a'rimaña airoña ba'ïye ju'aye neäsë gui'ne guëna nejojëna ba'ïye, ti toyaja'huare bajë neñe ba'iji, jaoni bajë iye de'oye sehuojë saiye ba'iji iye ti toyasico III aco ba'ïñeje iye ti toyapëbë case'e ba'ïñeje".

Iye. 4.- Toyacojë'ë ñeje icore ËMËJE'E ACORE III "SENI ACHAYE "TOYASICO CAYAYE TE'E,iye:

"ËMËJE'E TOYASICO III"

"TI IYE JAI BAI TSI'SISE'ÑA QUËAYE IYE AIROÑA GO'AYE BA'IMA'ÑERE CAJË DE'OYE TOYASE'E AIROÑA GO'AYE SAIMA'ÑE BA'ÏYERE TOYASE'E"

TE'ORE TOYASICO I

TI QUËACO, JA'A HUËOCO, TI CAYE GUI'NE IYE AIROÑA BA'ÏYE JAI BAI TSI'SINI COCA QUËAJËNA ACHAYE BA'ÏYERE CAJË TOYASE'E.

Ico 462.- *Ti iye jai bai tsi'sise'ña quëaye iye airoña go'aye ba'ima'ñere cajë de'oye toyase'e airoña go'aye saima'ñe ba'ïyere toyase'e.- Toyascojë'ë si'a bai coca caye, ihua'ise'e ti quëaye si'a hue'ña ëjaërebabi iye airoña cocaicoa'ibi si'aye ba'ïye (ti seni achacoa'ibi) gui'ne ti daribë ba'icoa'i (ti achagoañocoa'i), iye cato guinare de'oye toyacoñe ba'iji airoña ba'ïye aye, nede'huaye airoña ccaye, goa'me neñe, go'amaña neja'ñe, jai goa'maña neñe gui'ne a'ri goa'maña neñe ti ja'ye ba'icoa'ire gui'ne so'omaca ba'icoa'ire, ioni ti airoña nejocore bajë neñe ba'ïyea'ë; gui'ne, a'rimaña airoña ba'ïye ju'aye neäsë gui'ne guëna nejojëna ba'ïye, ti toyaja'huare bajë neñe ba'iji, jaoni bajë iye de'oye sehuojë saiye ba'iji iye ti toyasico III aco ba'ïñeje iye ti toyapëbë case'e ba'ïñeje, gui'ne si'aye ti goa'maña de'oye ba'ïye ba'iji iye goa'maña jaiye saija'ñe case'e ba'ija'ñe.*

Yeque , iye ti seni achacoa'i toyaye ba'iji gui'ne tsi'choye ba'iji bai goachajë case'e gui'ne ihua'i ñase'e ti daribë ba'icoa'i case'je ba'ye gui'ne jamaca cacaye ba'iji toyacoa'i gui'ne jamaca curi ba'ïyeje de'oye saija'ñe iye airoña ba'ïye.

Jamaca ti si'aye tsi'choni toyasimaca iye toyase'e ñañe, ihua'ise'e gui'ne isima'ñe ba'ina ti toyase'e ñani, jamaca yureta'a bai ba'ihue'ña sani achaye ba'iji, ti airoña ba'ïye nejocorebare bajë, ti goa'maña nehuëoja'ñe airoña go'aye ju'maquë cajë.

Iye. 463.- Toyasisa'ro.- *Iye ba'ïye toyase'e cato goañese'ea'ë de'oye sehuose'ereba ba'ija'ñere cajë si'a hue'ña toyahue'ña ba'icoa'ije iye de'oye case'e ba'ïye ba'iji airoña ñacoa'i gui'ne jabi si'ahue'ña ba'ïye goa'maña neñe, goa'me a'rimaña bani ai jaiye gui'ne a'rimaña airño go'aye ju'aye ti ba'ihue'ña gui'ne ba'ima'to; gui'ne, goa'maña neñe, goa'maña banije a'rimaña go'aye airoña neasë nejëna gui'ne guëna go'aye ju'ama'ñe ba'ïye.*

Iye, 464.- *Iye airoña ba'ïye de'oye saija'ñere si'a bai tsi'sini coca cahue'ña ba'ija'ñe cato ba'ïye ba'iji airoña go'aye ba'ija'ñere cajë jai bai tsi'sini coca caye cato ba'ïye cato ba'iji, go'amaña neja'ñe, jai goa'maña neñe gui'ne a'ri goa'maña neñe ti ja'ye ba'icoa'ire gui'ne so'omaca ba'icoa'ire, ioni ti airoña nejocore bajë neñe ba'ïyea'ë; gui'ne, a'rimaña airoña ba'ïye ju'aye neäsë gui'ne guëna nejojëna ba'ïye, ti toyaja'huare bajë neñe ba'iji, jaoni bajë*

iyē de'oye sehuojē saiye ba'iji iye ti toyasico ti toyapēbē case'e ba'iñeje: sia'yēquēmaca, bani go'aye caye; sehuose'e, te'e ba'iyē, te'oni ba'iyē baije, sihuaye, ihuareba gui'ne ba'iyē, Quēaye gui'ne duñe caye.

Iye. 465.- Cahuesose'e.- *Iye si'aye saiye si'a bai tsi'sini coca airoña ba'iyē achaye ba'iji, nede'huaye ba'iji airoña ba'iyē, yure iye ti case'e cato ba'iji ñeje:*

1. *De'oye cocaiye ba'iji bai te'e dari gui'ne jai bai daribēa de'oyereba, jaiye gui'ne duñereba Quēaye ba'iji iye ti toyasose'e ihua'i airoña ba'iyē cocaijē ba'i ējabai quē'rona, jai go'me neñe, banije goa'maña nesaoye, gui'ne iye cocaija'ñe ba'iji ti airoña go'aye ba'iyē cajē toyasipēbē aye, iyebi co'ejē casicoje ba'ye iore toyasipēbē, yeque beoji iye jaiye toyasico ba'iñeje case'e ba'iyē cato iore jatoyapēbēbi coaiji iye yija ējaē hua'i toyapēbē gui'ne ti toyahuesosico.*

2. *Cahuēoye ba'iji coca bai ti daribē ba'icoa'ija're gui'ne airoña cocai ēja baija're, jamaca ihua'i iye coca cahue'ñana quēajacoa'ire ihua'i goachaye, si'a bai tsi'sini achajēna gui'ne jamaca coca sa'ñe coca caye ba'iji ti airo ba'iyē toyasipēbē ñajē, jabi tije quēase'e ba'iyē ba'iji iye toyase'e gui'ne jamaca ti toyasipēbē ñachaoni ihua'ire isiyē ba'iji airo ba'iyē nejocore;*

3. *Tsi'choni, toyaye ba'iji gui'ne jamaca ñañe ba'iji ti toyase'e jamaca ti daribē ba'icoa'ije ñañē, ti toyase'e ba'ito, airoña cba'iyē coca toyase'e ihua'i jai bai tsi'sini coca cajē quēase'e iye ihua'i goa'me nesaoja'ñe airoña ba'iyē, jare gui'ne iyebi si'aye cocaiji yeque seni achajē toyase'e ba'iyē iore ti airoña ba'iyē nejōjē saija'toyapēbē; guu'ne,*

4.- *Achaye ba'iji ti maca ba'i daribē acoa'ini ti yeque go'aye ba'imaquē cajē airoña ba'iyē nejōja'a cajē toyasicore.*

Ico. 466.- Ti toyase'e. – *Iye ti toyase'e baire achajē toyasipēbē airoña aye cajē toyase'e, ba'iji iye case'e ti toyase'e:*

AIRO AYE GO'AYE JU'AYE: *Iye cato si'aye go'aye ba'iyere cayē, de'oye, go'aye, duñe, duñe ba'ima'ñe, tibi go'aye ju'ase'e, goa'maña, ti neja'ñe si'ahue'ña ba'iyē banije ihua'ise'e ba'iyē, jabi ba'i yeque go'aye ju'aye ñañe ba'iji gui'ne Quēaye airoña ba'iyē, ti toyase'e, sa'nahuē ba'iyē gui'ne sa'ye cocaiye gui'ne yeque airoña ba'iyē coní.*

GO'AYE JU'AYE: *Ti goa'me nejēna go'aye ba'iyē ju'aye airoña ba'iyena.*

TI JA'YE GO'AYE JU'ADARIBĒ: *Ti ja'ye go'aye ju'ahue'ña cato ba'iji ba'coni, daribē, ba'ihue'ña banije yija tihue'ñana ai ja'ye go'aye ju'ayere caji iye airo ba'iyē ayere ti go'amaña nejēna ja'ye go'aye ju'aye ti go'amaña co'ejēna, goa'me neñe; iye ba'iyē cato case'ebi ba'iji ti airoña ba'iyē toyasipēbē ayebi: goa'me ba'iyē, airoacoa'i ba'iyē gui'ne goasi'aye ba'iyē, iye cato do'iyē quē'ye caye ba'iji ti airoña goa'maña neñe cocai ējaēhua'irebabi ti de'oye goa'maña nejēna de'oye saija'ñe, go'me gui'ne yeque ba'iyē nesaoye iore ti'jañe ja'ye.*

TI JA'YE BA'YIE GO'AYE JU'AHUE'ÑA. - *Ico cato ja'ye ba'ijēna go'aye ju'ye aconi cayē iye si'aye ba'iyē saiye, huē'ña ba'iyē gui'ne airo acoa'i ba'iyē nejōñere ti goa'maña nejēna saiye cayē, goa'me banije yeque, gui'ne yeque ba'iyē, huē'ña ba'iyē, yeque goa'maña ba'iyē ti go'aye ju'aye ti goa'me nejēna, iye jaje ba'iyē cato nese'e ba'iyē ba'iji duñereba cahuesose'e ti iye airoña de'oye ba'ija'ñe caējabairebabi, j'ehuesose'e ba'iyē ba'iji airoña cocai ējabairebabi. Iye ti ba'iyē goa'me nejēna ju'aye cato ba'iji-ti ba'iyē ba'ina quēayē cato ba'iji cayaye ba'ye: ti'e baise'e ihua'ise'e ba'iyē (tsiña, huē'ña, yijaña gui'ne ihua'i yijaña ba'iñeje, doni ba'icoa'i, bai ba'icoa'i, banije yijaña te'ona bai jaicore baise'e ma'a jēni ba'ihue'ña gui'ne te'ona jaicore yija neni ba'iyē banije yeque doni tsoehue'na ba'icoa'ibi toyaja'oña nese'e bajē ba'icoa'i); gui'ne, yeque bai tsi'sini ba'icoa'i yurena necoa'i banije tsoe*

neti'ani ba'icoa'i(te'e yija, bai dari, a'ri dari, tēhuosi dari banije ihua'i toyaja'o ja'a nesicoa'i banije beocoa'i). Ti iye ñatia'ani iye goasi'aye ba'ieye cato ihua're coca cajë ihua'ire isiyë curire, yecoa'i gui'ne ba'icoa'ire te'ona jai bai ba'icoa'ire cato coca catëjini ihua'ire cocaiyë beocoa'ire gui'ne tutu toyaja'o bacoa'ire, iore ti sa'nahuëre ba'icoa'ire cocaiyë ja'ye ba'ido'ire, iye cato cocaiyë de'oye cocaiyë ihua'i yëyere.

Ihua'ibi yeque ihua'i ba'idaribëare toyaja'o nema'ñere bacoa'i ba'ito ti yijaña toya ja'o toyac'ima'ñere ba'icoa' ba'ito, si'a ñati'ani ti de'oye goa'mañe nejañere cajë goasi'abai tsi'sini yurena necoa'i banije ai tsoe toyani bacoa'i jaëhua'ini caye ba'iji, quëco toyaja'o ba'ina. Ti toyaja'o duñe ba'ye ba'na ñajë airoña aye goa'me neñe, ba'ieye ba'iji ti toyaja'o de'oye nese'ere bacoa'i ba'iyena ñani ti toyase'e co'eye ba'iji ti daribëa ëja bai quërona sani gui'ne jarona ti'ani si'aye ti yijaña isise'e bajëna goa'me neñe ba'iji.

BA'I DARIBË GO'AYE JA'YE GOA'ME NEJËNA JU'AMATO. - Ba'i deo'toña si'ahue'ña ti goa'me nejëna ju'ama'to si'aye ti yijaña ba'ieye goa'me nejë ba'ihue'ña: a'ridaribëa, jaibai tsi'sini ba'idaribë banije ai jaibai tsi'sini ba'ihue'ña. Iye coca caye cato ti de'oye caji'ñaë goa'me nejañere cgoachajë banije si'aye iye goayebi coca caye ba'iji si'aye goa'me nesaja'ñe.

BAI BA'IDARIBË-TI DARIBË GO'AYE JU'AËJE BA'IHUE'ÑA. -Si'a bai ti ja'ye ba'icoa'i bani jare go'aye neasë goa'maya neto ju'aji, timaca airoña ba'ieye go'aye ju'aji ti daribë ja'ye ba'ido'ire goasi'aye airoña ba'ieye ba'ihue'ñana neto.

TI SENI ACHASICOAÑOSICOA'I.- Te'e daribë banije jaiye ba'iribëa, ihua'ise'e bai ba'icoa'i, iye airo ba'ieye cato go'aye ju'ayea'ë jare goasi'aye ba'ieye coca case'e banije ti toyasico ba'iyebi. Jaje ba'ina bai dari ba'icoa'ina go'aye ai jaiye aiyo'oye sayea'ë iye ti toyasiconi isise'ña airoña ba'ieye iore goa'mañe neto, yeque ti goa'mañare nejëna tire de'oye nese'e beoquëna, jaje ba'ina ti ja'ye ba'icoa'ibi iye ai go'aye sayea'ë.

Iye te'e ba'idaribëa ba'ieye, gui'ne si'aye iye yijaña ba'idaribëa ba'ieye iye daribëa ba'icoa'i cato bañë gui'ne yeque ti yija ba'ieye toyasico bacoa'ire cajë seña beoji, yequeje ihua'ire cocaiyeje beoji jaje ba'icoa'ire, goa ti airoña ba'ieye seña beoji airo go'aye ju'aye beoye ba'iji, jaje ba'ina iye cato si'a yija cajë toyasipëbë ba'iñeje, "go'aye airo ju'aye," bai ba'idaribëase'e.

Jare yequeje, iye ba'iji ti seni achasicoa'ire caye banije yequë bai ba'icoa'ire coca cajë duñe case'e ba'iji si'aye (de'oye ba'ieye/ cahuesoye) quëse'ña go'aye airoña ba'ieye sati'je ba'yea'ë si'aye ba'ieye ti seni baja'o toyase'e. Iye ñeje ba'ye ba'ito, ti seni achacoasicoa'i go'aye airoña ju'ato ñani isiyë ba'iji ti toyase'e duñereba cajë case'e ba'ieye ti airo go'aye ba'ima'quë cajë, ti ja'a quëa mo'seña iye ba'ieye.

TI SENI ACHACOA'IRE TOYAYE.- Jamacareba coca cahuëomaca quëajë toyaye gui'ne jaje ba'ina iye ti goa'me nehuëojë coca cahuëse'e ba'ieye, jare gui'ne yecoa'i ti ja'ye ba'icoa'ije iye ti daribë ba'icoa'i ti ja'ye ba'icoai go'aye ju'aye ba'ieye gui'ne iye ti ja'ye ba'icoa'ire neasë da'ña nehuëomaca go'aye ju'aye ba'iji iye airoña ba'ieye, jaje ba'ito jaiye de'oye toyasiconi isiyë ba'iji si'aye ba'icore gui'ne ti cocaiye cöni, jaje isise'ña iye toyaja'o ti iye airoña ba'ieye ëjabairebana, de'oye ihua'ibi si'aye jaibai tsi'sini de'oye achaja'coa'ire bajje.

AIRO BA'IEYE QUËAYE.- Iye cato ba'iji ti de'oye ëjabai toyasico ba'iyere ti iye airoña ba'ieye ye'yesicoa'ibi, ti airoña ba'ieye duñe toyasipëbë ba'iñeje saija'ñe gui'ne si'aye ihua'i si'aye airoña ba'ieye cajë toyasico iore ti nejoja'ñe cajë isisico ba'icore ñaja'ñe, ico case'e ba'iji de'oye airoña ba'ieye seja'ñe ba'ieye.

Ti coca case'e de'oye carebase'e, cahuesoye, si'aye, baye ba'iji iye cato si'ahue'ña quëase'e gui'ne si'aye isise'e ba'ieye ba'iji de'oye ba'ija'ñe.

Iye si'aye toyase'e isise'e ba'iyе ba'iji si'aye gui'ne jamaca iye si'aye quëase'e ba'iyе ba'iji ti ja'ye go'aye ju'aye a'ri jaiye ba'iyе, jare gui'ne iye si'aye jai bai daribëa ba'ihue'ñaje, ti toyaja'o toyase'e ba'iñeje ëjabaireba toyasipëbë.

AIROÑA SENI ACHAYE.- Ba'iji iye sani sa'ñe coca caye gui'ne yeque guinaëhua'ibi de'oye bai dari coca cayea'ë, iye cato neñea'ë ti ja'ye goa'me nehue'ña ba'idaribëa ba'iyе ti ja'ye ba'ihue'ña, goa'me banije yeque neñe ba'iyеje gui'ne airoña ba'iyе go'aye ju'aye gui'ne jabi airoña ba'iyе go'aye neji, iye yequeje gui'ne de'oye ti airoña ba'iyе ti airoña cocai ëjabai isi mo'señaje bai sani achaye ba'iji, jaje ba'ina si'aye toyase'e ba'iyе isise'e ba'iyе ba'iji airoña ba'iyе toyasipëbë ba'icore seni achajë coca toyasipëbë airo b'iyе.

BAIRE SENI ACHACOA'Í.- Iye airoña ba'iyе ñacoa'ibi iye de'oye ba'ija'ñe ti toyase'e ba'iñeje saye ba'iji.

TI IYE AIROÑA COCAI ËJABAI.- Ti iye airoña cocai ëja bai, jare gui'ne ti ja'yeña ba'idaribë cocaijë ba'icoa'ije ba'iyе ba'iji iye mai ba'ihue'ña, toyasicoa'í icore ti de'oye ba'ijaquë cajë ñese sacoa'ibi cocaiye ba'iji (SUMA), ti goañese'e iye ti airoña de'oye saija'ñe cacoa'ibi goasicoa'í ti ñese saye iye si'a bai tsi'sitona airoña ba'iyе achaye ba'ye ba'iji, iore ti toyaja'a iye airoña ba'iyе cajë toysico saiñe ba'iyе ba'iji.

TI AIRO BA'IYE YE'YESIQUËBI QUËAYE.- Iye ti ye'esiquë airo ba'iyе si'ahue'ña cocaiquë banije ibi yeque airo ba'iyе cocai ëjabairebaja're ba'iquëni cayë, jaëbi ba'iji ti goañeñe ñese saquë iye de'oye coca caquë, nede'huaquë, quëaquë gui'ne toyade'huaquë ti goa'me tsi'a bai tsi'sina achase'e ba'ito ñese saye ba'iji iye si'a baire seni achase'e ba'ito, ti airoña ba'iyе toyaja'o goañeñeje saiye ba'iji iye toyasico core cayebi.

IYE AIROÑA BA'IYE DE'OYE BA'ÍJA'ÑERE TOYASE'EBI SI'A BAIRE TSI'CHONI SI'A BAIRE SENI AC'AJA'ÑE TOYASE'E.- Iye cato ti de'oye airoña ba'ija'ñere toyasicoa jaobi coca cajë ti'ase'ña de'oye goa'maña, goa'me banije yeque goa'maña, jaje ba'ina iye toyase'ebi ñese de'oye saiye ba'ija'ñere case'bi ba'iji go'aye airoña ba'iyе saima'quë case'e, jaje ba'iyebi ti ñese de'oye nede'huajë saiye ba'ija'ñe, goa'ye ba'iyе baja'ñe gui'ne gui'nare de'oye neja'ñe ti airoña ba'iyе iye airoña ba'iyе go'aye ba'imaquë cajë neñañere cayë iye goa'maña neñe.

Jaje goayebi, iye airoña de'oye ba'iyere goachajë toyase'e si'a bai tsi'sini coca cajëna de'oye achaja'ñe si'a bai airoña ba'iyе; ti ba'iñeje, iyeja ba'ye:

- 1. Airoña ba'iyе ye'ye ti'añe;*
- 2. Yeque ye'yecoñe airo ba'iyе; gui'ne,*
- 3. Ti goa'me neja'core neñe toyasico iye airoña ba'iyе, goa'maña banije goa'me nejëna a'rimaña go'aye neasë gui'ne guëna nejojëna ju'aye.*

DE'OYE GOACHAYE GUI'NE DE'OYERE ÑASE'E GUI'NE CURI DE'OYE SAIJA'ÑE. – Iye cato jaiye ti ba'iyе ti'añea'ë jaiye ba'iyе goa'meña nesaojë saija'ñere cajë case'bi ba'iji, jai goa'me banije yeque neñe, ti go'aye airoña ba'iyе ju'aye gui'ne neñaja'ñe ti go'aye ba'ima'quë cajë. Jaje ba'ito iye, ti goachase'e gui'ne ti go'aye ñase'e ba'iyе cato ba'ija'ñea'ë ti airoña ba'iyе toyasipëbë aye ñajë iye si'aye case'e ba'iyе ñasaocoa'ina iye si'aye cajë airoña ba'iyе toyasipëbëna ñajë Quëaye ba'iji gui'ne ti sehuosicoa'í ba'icoa'ina gui'ne ti goañese'e ba'icoa'ina caye ba'iji iye, goameñe.

TI GOACHASE'EBI IYE GUI'NE TI BA'IYE AIROÑA NEJOJA'ÑE QUËATOYAJA'HUA ISIYE.- Iye cato jaiye ba'iyere isise'ebi ba'iji seni achaja'ñere cajë, goa cocase'e cajë achaye banije toyase'e gui'ne ti sehuose'e ba'iyе, joboreba banije goa case'e, jaje iye ba'iyе cato ba'iyе ba'iji si'a cocaiye ba'iyebi de'oye iye toyase'e ba'iyе ba'iji /ai coca case'ereba ba'iyebi

goachase'e ba'iji, jaje ba'ie ta'a iye ba'ie ba'iji toyagoañose'e ba'ie ba'iji ti toyacona banije ti goachajë ti'asitona iore caye.

JAI BAI BA'IJË GO'AYE SA'ÑE CAYE: Iye cato cayë jai bai tsi'sina ba'ijë sa'ñe coca caye te'e gui'ne yequë ti ba'idaribë jaje ba'ito iye airoña ba'ie go'aye ba'ie ba'iji, gui'ne yeque iye gui'ne ba'ie ti toyagoañosicoa'i ba'ie ihua'i coca quëamo'seña, ti duñe coca toyase'e banije duñe ihua'i de'oyereba goachani toyase'e gui'ne ti toyaja'oñaje ihua'ire cociaye ba'ina ihua're airoña ba'ie toyasicore isise'e. Ti toyase'e yeque sa'ñe case'e ba'ito ñacoñe ba'iji ti airña ya cai ëja baibi ti de'oye toyase'e ba'ie. Iye jaiye toyase'e banije ihua'i goachajë case'e ba'iji: 1. Ti go'aye ju'aye de'oye ñati'añe, 2. Ti iye toyase'e banije jaiye cahueso'se ti go'aye ba'ie gui'ne 3. Ti ba'ie ti de'oye cocaiye ba'ie ti toyase'e banije duñe jaiye toyase'e ti go'aye ju'aye.

TI TOYAHUESOSICO AIROÑA BA'IE SEHUOSICORE ISIHUESOYE.- Tibi iye bai jai bai tsi'sini coca caye ba'ito ti seni achaja'ñe, yeque jai bai sa'ñe caye ba'ito ai jai bai tsi'sisicoa'i go'aye sañube coca caye ba'ina ti airoña de'oye sese'e ba'ito, iyebi jaje ba'ito iore ti de'oye cacore toyapëbë ba'ie ba'iji de'oye cajë toyasico gui'ne sihuaëaye case'e, ico jaje toyasico ti neñañe de'oye cocaiji gui'ne ai tutu caye iore ñato ba'iji sa'ñe caye, jaje toyase'ebi iye duñe case'e ba'iji ti toyaneñañe banije ti de'oye ca'raye ba'ie, tutu ba'ie gui'ne ai a'rjaiye go'aye airoña ba'ie ju'aji bai daribëa ba'ihue'ña gui'ne ti ba'ie cocaiye ihua'ire gui'ne isiye go'aye ba'ija'ñere.

Iye ti toyase'e duñereba sihuaye case'e gui'ne duñereba cajë ti toyase'e airoña de'oye cocaijë ba'i ëja baire cacao'ireba.

JA'MACA TOYASICO II

JAI BAI TSI'SINI COCA QUËAYE IYE AIROÑA BA'IE COCA CAYE

JA'MACA ACO 1a

TI'ASE'E, TIMACA, COCAJË SAYE GUI'NE TI ÑAJË BA'IE.

Iye. 467.- Ti'añi.- Iye jai bai tsi'sini si'a bai coca caye airoña ba'ie coca ba'ie cato quëaye ba'iji ti ai jëaye goañese'ebi iye ba'iñeje yure:

1. Goa'me neco, goañeñe bani goa'me neñe ai jaiye gui'ne a'rimaña ti ba'ihue'ña go'aye ba'ie gui'ne ti beohue'ña; gui'n,
2. Goa'me neco, goañeñe banije goa'me neñe iye jaiye airo neasëre sënëjëna ju'aye gui'ne guëna.

Iye. 468.- Ti ba'ihueña ti goa'maña nehuëohue'ña iye.- Iye Iye jai bai tsi'sini si'a bai coca caye airoña ba'ie coca ba'ie iye airoña iore de'oye saija'ñe sejë goa'me necore toyasipëbë coca cajë iye airoña nejojë ti goa'me neja'ñe, tise'e ñeñe banije yeque neñe toyasicobi ba'iji iore 467 acobi caji iye ba'icore toyasicobi.

Iye. 469.- De'oye cocaiye gui'ne ti si'a ba'i baire cocaiquëbi ñañe.- Iye ti goa'maña nejacore toyagoañosico, a'ri goamaña banije yeque goa'maña neñe iye ti toyahuesose'e iye airoña ba'ie, ti airoña ba'ie coëjaë banije goañesiquë, jaëbi quëaji ti si'a hue'ña cocai ëjaë iye nehuëoye duñereba nese'e ti goa'me neja'ñe, tise'e ñeñe banije yeque neñe toyasicobi ba'iji, jaje nese'ebi case'ebi ba'iji goañese'e iye ñese saye gui'ne jabi si'a de'oye ñajë ñese saye iye si'a bai de'oye coca cajë airoña'ie ahati'añe ba'iji.

Iye si'a hue'ña cocai ëjaë ba'ie ba'iji iye si'a bai ba'ie cato jare ba'ie ba'iji goañeñeje iye, ioni sehuoye baquë ba'ito ti ihua'i cajë goañese'e baquë ba'ito go'aji banije ibi saiye baru ti

ba'ie baquë ba'ito iye si'aye tsi'sini coca caye iye airoña seni achaye ba'ito, jare jaje ba'itoje beoji ire go'aye caye beoji jeoñe coca caye banije nejoñe beoji iye cahuesoye ba'ie.

Iye. 470.- Iye ti goa'me nequëbi isiye ba'iji si'aye ti toyasija'o.- *Ti goa'me nehue'ña ba'iquëbi banije yeque goa'maña isiye ba'iji ihua'i airoña ba'ie cocai ëjabaina banije ihua'i goañesiquëna, ti toyase'e yeque etocose'e ba'ito gui'en de'huati'quëna de'husico ba'ito isiye ba'iji si'aye ba'ie.*

Jare gui'ne yeque ba'itoje i goa'me nequë aquëbi goasia'ye ba'ie banije yeque toyaja'oña ba'ito isiye ba'iji ti quëaja'ñe iye ti toyase'e si'aye gao'maña banije banije ti toyaja'o cajë toyase'e ba'ito isichaoye ba'iji ti airoña de'oye cocaicoa'ina toyase'e airo ba'ie (nëhuiñe toyase'e, a'riguere toya'e'e, toyani quëaye tsëojë) gui'ne si'aye iye coca cajë ti'ase'e iye airoña ba'ie cocai ëjaëhua'i banije ti goa'me nequëre goañesiquë cocaiye ba'iji.

lobi yeque si'a baire coca cajë de'oye saiye ba'ito iye seni achaja'ñe airoña go'aye ju'aja'ñe bai ba'i yijaña dari, tsi'sini ba'idarii, jai bai dari gui'ne bai jai bai ba'ihue'ña ti goa'maña banije toyaja'oña coca cajë nese'e ba'ito isiye ba'iji ti goa'me nequëna jabi iye cato bai coa si'aye toyase'e ba'ie ba'iji ti dari ba'icoa'ibi, jai bai dari gui'ne bai jai bai ba'ihue'ña acoa'ibi.

Iye ti goa'maña banije toyaja'oña coca cajë nese'e ba'ito coca caye Quëaye ba'ito de'oye goa'me saija'ñe ëjabairebabi iye airoña cocaicoa'i baye ba'iji iye saiñeje:

- 1. Nëhuiñe coca toyase'e gui'ne de'oye goa'me neñe ti goa'me nepëbë banije iye goa'maña;*
- 2. Ti ba'ihue'ña ju'aye ja'ye , airo acoa'i ba'ie gui'ne si'aye;*
- 3. Duñe toyase'e airoña go'aye ju'aye, airo acoa'i gui'ne si'aye; gui'ne,*
- 4. Duñe toyase'e airo ba'ie de'oye saija'ñe.*

Si'aye iye toyaja'o banije ti toyapëbëa coca caye iye isise'e ti goa'me nequë (ti go'ame neja'a toyapëbë saiye, goa'maña, yeque goa'maña, toyasicona quëaye) ihua'i iye airoña yija ba'ie cocacaiëjabaire banije ti goañedëosiquë, ba'ie ba'iji te'ona tsiosiquë ti airoña ba'ie duñereba cocaiquë iye cato se tëose'e ba'ie ba'ie ti de'oye ñaja'ñe.

ICO 2a

TI COCA QUËAYE BA'IA'ÑE GUI'NE COCA TOYASICO BA'IE IYE SI'A BAI TSI'SINI AIRO BA'IE SENI ACHAJA'ÑE QUËAPËBË.

Iye. 471.- ti coca quëaye ba'ija'ñe gui'ne coca toyasico ba'ie iye si'a bai tsi'sini airo ba'ie seni achaja'ñe quëapëbë toyaye.- *lobi yeque si'a baire coca cajë de'oye saiye ba'ito iye seni achaja'ñe airoña go'aye ju'aja'ñe bai ba'i yijaña dari, tsi'sini ba'idarii, jai bai dari gui'ne bai jai bai ba'ihue'ña ti goa'maña banije toyaja'oña coca cajë nese'e ba'ito isiye ba'iji ti goa'me nequëna jabi iye cato bai coa si'aye toyase'e ba'ie ba'iji ti dari ba'icoa'ibi, jai bai dariña*

Iye ti go'aye beoye yeque iye go'ella ba'ito ñase'ebi iye yija coca toyasi pëbëbi gui'ne coca, jao acobi si'aye case'e ba'ina iye si'a bai tsi'sisicoa'ibi iye airoña seni achaye ba'ito ti de'oye goa'me neja'ñe airoña caye, ba'iji iye:

Ti toyase'e coca Quëaye de'oye: a) Coca Quëaye: *Iye toyase'e coca quëaye de'oye ti airoña ba'ie de'oye cocai ëja baire banije ti goañesiquëbi caji, ti cocaiquë coca Quëaye airoña ba'ie Quëaye ba'iji de'oye ye'yañeje ba'ie Quëaye ba'iji gui'ne te'ese'e ba'ie bai de'oye ba'ie, ti toyase'e duñe ba'ie airo aye ba'ie gui'ne ti quëayeje gui'ne de'oyereba case'e ba'ie ba'iji iye ti toyasipëbëa ba'ie gui'ne jamaca si'a bai tsi'sise'eña seni achaye baiji iye airo ba'ie, ti cocaija're iye go'maña nehuëoquëja're, goa'me banije yequemaña neñe*

gui'ne ti airo ba'ie seniachaquë jare. Si'a bai tsi'sitona Quëaye ba'iji iye, jamaca iye quëataoñea si'aye toyase'e airo ba'ie aye si'aye quëaye ba'ie iye toyase'e quëañeje coca quëaye gui'ne si'a bai ba'ijëna quëaye iye airo ba'ie case'e, jaje ba'ie iye sa'ñe coca caye ti'añe ba'iji, jaje ba'imaca bai daribëa cayë ihua'i goachaye cayë, ihua'i ñañe gui'ne ti ñajë ba'ie, jaje coca cayebi iye yequeje jëagoeye gui'ne ihua'i ñase'e ti go'amaña ba'ija'ñe toyasico, goa'me baniye yeque ba'ie cayë. Si'aye iye baidari ba'ie coca case'e toyase'e ba'ie ba'iji gui'ne te'ona tsiose'e ti toyase'e ba'ieje iye Quëaye si'a baire coca cajë seni achaye ba'ito airo go'aye ju'aja'ñe.

Iye toyajao tihue'ña daojë goa'me necore tyase'e, game baniye a'riga'me ai jaiye gui'ne a'rimaña go'aye ju'aye iye airoña ba'ie ti ba'ihue'ña gui'ne ti behue'ña; baniye, ti gooa'me neñe toyasico, goa'maña baniye yeque goa'maña a'rimaña airo ba'ie nejoñe neasë co'ejë gui'ne guëna, ti ba'ie ihua'i yëye cato coca caye ba'iji jaibai tsi'sisitobi, iye cca jaibaire caye cat caye ba'iji tihue'ña coca cahue'ña ba'iyena si'ahue'ña, ti mo'seña cajë toyasihue'ñana ba'iyena sani.

b) Sanahuëna toyasija'o: *Iye ti de'oye ba'ija'ñe cato ti coca casaoye ba'ito gui'ne si'a bai ba'ica'i si'aye ti'ani tyase'e ga'maña nehuëja'ñe, gamaña baniye a'rigoa'me gui'ne jabi ñese bai goachajë saiye ba'iji gui'ne ti de'oye saija'ñe.*

c) Bai etajëna ñañe quëaco: *Iye ba'icoja'a ti de'oye quëasaoye ba'iji si'ahue'ña ñaja'ñe ti toyase'e airo ba'ie cajë toyasija'oña, iye quëaye cato ba'iji ai tsoemaca (15) ja'ye ësë saiye gui'ne aijaiye ba'ico bani ba'iji (30) ësë saiye ja'ye*

Ti bai etajëna ñañe quëaco ba'ie ba'iji toyasico sa'nahuëna gui'ne yequeje toyase'e ti airo ba'ie toyaëjabai ba'icoa'ibi case'e baina ti saiji baniye ti cocaicoa'ina goañenëosicoa'ibi; jare gui'ne yeque casaoye ba'iji si'ahue'ña jai bai coca cahue'ña, ye'yahue'ña gui'ne yequëhue'ña ba'ie. Iye bai etajëna ñañe quëaco isico ba'ie ba'ie ba'iji ti goa'me necore toyasicore baquëbi, goa'me baniye yeque goa'me neñe ti airo ba'ie quëahue'ñana jamaca ti ëjaë airo ba'ie ñaquë baniye ti goañesiquëbi iye jëjosaoye ba'iji ti de'oye toyase'e baito airoña ñaquëna, iobi bai etajëna ñañe quëacore ñasico gui'ne sehuosico ba'ie ba'iji ti airo aye toyase'e ye'yaquëna.

d) Ti tyasi ja'o quëaja'ñe isiye ti airoña ba'ie toyajë nesicooa'i ëja baibi.- *Iye cato tyaja'o cato jaiye ba'iyere duñe ba'yese'e ñajë toyase'ere cayë iye airoña ba'ie duñe case'e, jaje ba'ina iye ti toyasipëbëa gui'ne coca case'e achaye jabi cati'añea'ë iye ti airoña ëjabai saca'i iye saija'ñe baniye timaca gañesicquëbi Quëaye ba'iji; gui'ne iye cato isise'e yequere baniye ti ja'ye ba'icooa'ini cañeje ba'ye iye iore goa'me nejëna go'aye ju'ayere, goa'me baniye a'rigoa'me ti coca quëahue'ña cayë /baniye te'e baise're isiye choijë baniye ihua'i airoña ñajë toyaëjabaibi quëayë si'aye iye ihua'i nede'huase'e ba'ie iore ja'macareba saiye quëaye iye ihua'i airo daojë ñadojajë ti'ajë toyase'je ba'ie tsi'chooni.*

e) Ti coca toyasipëbëa ba'ie quëahue'ña: *Icore cato cayë ti queahue'ñare, iye de'oye ti Quëaye ti coca quëaja'ñe iye ti de'ooye coca quëaja'coa'i ba'ihue'ña, jamaca ti quëahuëoye ba'iji gui'ne coca caye ba'iji baise'e. Iye cato ti air ba'ie toya ëja baibi baniye ti goañesiquëbi, iye ihua'i airoña ñajë toyaëjabaibi quëayë si'aye iye ihua'i nede'huase'e ba'ie iore ja'macareba saiye quëaye iye ihua'i airo ba'ie ja'ye bai ba'ie gui'ne so'omaca ba'ie iye ti ga'maña nejëna, ga'maña baniye a'rigoa'me ti airo ba'ie ñajë tooyase'eje caye, iye ba'ie cato quëaye ba'iji duñe achaye ba'ye, gui'ne iye ba'ie ba'iji: Ti ga'me toyasipëbë, ga'me gui'ne a'rimaña, airo ba'ie toyasipëbë airo ba'ie, ti ba'ihue'ña ju'aye ja'ye baniye aiso'omaca ju'aye (ba'ie, ba'ie gui'ne goasi'aye), bai ba'idaribëa ji'ese' gui'ne duñe ba'ie (ba'ie, ba'ie gui'ne goasi'aye); iye ti ji'esicore quëaye ba'iji duñereba gui'ne jaiye tyasicobi ba'ie A1 acobi.*

Iye ti tyase'e quëahue'ña si'aye ba'ie, iye goañese'ea'ë duñe ba'iji, jamaca huë'se'e ba'iji ti iye airo ba'ie toyaja'o ye'yesicoa'ibi gui'ne ico ba'ie ba'iji huë'yosicobi iye ba'iñeje ba'ie:

e).1. *Goa'me necore toyasico, goa'me banije a'rigoa'me ai mëabe gui'ne a'rimaña go'aye ju'aye airo ba'ie io ja'ye ba'ie gui'ne so'o ba'ie, ba'ie ba'iji jëña gui'ne ëjatubë beoye mo'seña(14); gui'ne,*

e).2. *Goa'me necore toyasico, goa'me banije a'rigoa'me ai mëabe gui'ne a'rimaña go'aye ju'aye neasë nejëna gui'ne guëna neñe, ba'ie ba'iji caya jëña mo'seña (10).*

Iye toyase'e quëahue'ña cato ba'ie ba'iji a'ri cato ba'iji, si'ahue'ña huë'yose'ebi iye quëañeje:

e).3. *Goa'me necore toyasico, goa'me banije a'rigoa'me jaiye gui'ne a'rimaña go'aye airo ju'aye ti ba'ihue'ña gui'ne a'rima ju'aye, iye cato ba'ie ba'iji te'e jëtë mo'seña (5); gui'ne,*

e).4. *Goa'me necore toyasico, goa'me banije a'rigoa'me jaiye gui'ne a'rimaña go'aye airo ju'aye neasë nejëna gui'ne guëna nejojëna, iye ba'iji cayaye te'e (3) mo'seña.*

Iye coca quëahue'ña cato ba'ie ba'iji duñereba ti gui'ne a'ri toyaja'oña, ba'ie ba'iji ti toya ja'ona quëas'ebi iye.

Iye ibi yeque ba'ina yequëhue'ña quëaye iye jaiye nese'e ba'ito si'ahueña duñe nese'e, ti quëa huë'ña nëcse'e gui'ne ti ga'me neja'ñe cat, ba'ie ba'iji sia'yë'quëmaca.

Iye ti mo'seña huë'yesi mo'seña tihue'ña cato ba'ie ba'iji si'ahue'ña ñahue'ñare, tsioye ba'iji, ibi ba'ito Sabado gui'ne domingo mo'señaje, icores toyase'eje ba'ie ba'iji 473 iore casico ba'iñeje, iore de'oye tsi'sisicoa'i coca achaja'ñe iye seni achamo'se, jaje ba'ina iye cato duñereba case'e gui'ne de'oye ba'ie ba'iji ti toyase'e ti daomo'seña toyasico ba'iñeje.

f) Airo ba'ie cca quëamo'seña ba'ie: *Ti duñe nese'ebi iye de'oye coca cajëna duñe ñañe ba'iji ti daribë ba'icoa'i ti duñe ga'me neja'ñe case'e, ti go'amaña banije a'rigoa'maña guñare quëacñe ba'iji iye caye, iye cato coca quëase'e ba'ie ba'ije ja'a huëomaca banije ai jeteyo'je coca case'e si'ahue'ña ba'ie, iye coca caye cato goa yeque se quëacoñea'ë gui'ne ticato ba'iji ti mo'seña case'e ba'iñeje coca ba'ie ba'iji ti cajë casitona sani si'aye achaye ba'iji duñe. Iye cato goaduñe de'oye quëaja'ñere cayë yeque jayuta'a jëaye ba'ido'ire banije yeque ti case'e achañe bado'ire gui'ne go'aye bai daribë duñe achaye bado'ire ti ja'ye iore ba'icoa'ibi ti toyaja'o toyase'ebi ai jaiye ba'ina achati'añe bado'ire gui'ne yeque jëa coca toyase'e ba'ido'ire.*

2. Co'eni coca caja'core toyasaoye: *Iye yeque go'aye beoye coca caye toyasaoye cato ba'iji iye si'a baire coca quëye toyasipëbë ba'ieba gui'ne ti caye, jaje ba'ina co'eyë de'oye coca caye toyase'e si'a bai ba'ijë seni achaye ba'ito airo ba'ie cayere cajë de'oye si'aye saija'ñe, iye cajë toyase'e ba'iñeje:*

a) Coca quëaja'core toyasico. *-Iye cato ai jaiye ti coca quëaye ba'ie ba'iji ti iore ja'ye ba'icoa'ire banije ai so'o maca ba'icoa'ireje ti goa'me nehue'ña ba'icoa'ire, goa'me, iyeje ba'ie:*

a.1) *Coca quëaye toyase'ere;*

a.2) *Coca casaihuëaja'a;*

a.3) *Bai etajëna ñañeja'a;*

a.4) *Coca yi'o caye ju'ahue'ñaja'a;*

a.5) *Toyasi ja'o ba'ie, ti goa'me nehue'ña ba'ija'ñe si'ahue'ña nëcose'e, goa'maña neñe ti ba'ie, jare ja'ye ëjabai yijña ba'ihue'ña sëchodojaye, goa'me nejë*

ba'ihuëña ba'ieye gui'ne iye airoña b'ieye cocai ëjabai gui'ne yequere jejañe ba'iji si'ahue'ña huë'ña ba'ieye ti ja'ye go'aye ju'ahueña ba'ihue'ña. Iye ti toyase'e cato ba'ieye ba'iji duñe ñahue'ñare gui'ne de'ohue'ña, ti toyase'e ba'ieye ba'iji A2 gui'ne ti ja'oje ai jëayena toyase'e;

a.5) Iye airña de'ye ba'ja'ñe cajë cocaicoa'i toyasaoyena toyase'e ba'ieye; gui'ne,

a.6) Si'a bai ñajëna ba'iyena jëjosaoye ba'iji.

b) Te'e baise're chooiye. – *Iye cato cca caja'ñe toyase'ea'ë gui'ne te'ihua'ise're isiyea'ë, si'aye coca caja'ñer isiye ba'iji, yecoa'ire cca cayeje ba'iji, iye cato ñañe ba'iji iyere:*

b.1) Ti tsecoa'i, ti yija ba'icoa'i banije te'e yija ba'icoa'i, te'ise'e ba'ieye gui'ne ti daribë ba'icoa'i ti ja'ye go'aye ju'aquëna ti goa'me nehue'ña, timaca banije yeque a'rigoa'me nehue'ña.

b.2) Te'e tsëcabë ba'ihue'ña ëjaëreba tsi'sise'e iye te'e aco gui'ne cayaye aco ba'ieye cato ba'iji ti ja'ye go'aye ju'aquëna ti goa'me nehue'ña, timaca banije yeque a'rigoa'me nehue'ña;

b.3) Te'e tsëcabë ba'ihue'ña ëjaëreba tsi'sise'e ba'ieye, daribëa, jai bai gui'ne si'ahue'ña bai ba'ieye, neacoa'i ba'ieye, bajai'cao'i, goasi'aye tsi'sini ba'ieye gui'ne te'e ba'ieye, yeque si'aye sehujë neti'ase'e banije goa ba'ieye gui'ne de'oye gui'ne ba'ieye, iore goa'maña nehue'ña ja'ye ba'ieye, goa'me banije yeque goa'maña; gui'ne,

b.4) Si'a yija ëjaëja're cojë ba'i ëjabai, ja'ye ba'ihue'ña ëjabaireba iye jai daribë tsi'sise'bie baire cocaijë ba'icoaëjabai, ai yi'ca ëjabai gui'ne ai ja'ye ba'i ëjabai

Iye baire te'ihua'se're chiye cato ba'ieye ba'iji ti ëjaërebabi banije iye saye gañe döosiquëbi si'aye ti de'oye bai tsi'sini achaja'ñe iye airo ba'ieye seni achamo'seña gui'ne iore te'ona tsiosiconi isiye ba'iji ti toyase'e a'ri totona de'huasiconi jaje iye seniachaye de'ye saija'ñere cajë iye isiye ba'iji ti baire seni achajë sehujaja'ñe airo ba'ieye toyase'e.

Iye ti coca caja'ñe choicoai bani sia baire gui'ne teehua'ire, caye baiji ti duñe ba'iyesee:

1. Ti ba'ija'to, ti mo'se, ti ñatamaca ba'ija'ñe gui'ne ti quëaja'ñe de'oreba ti toyase'e cajë duñe tise'e etoni quëaye iye (Jaibai coca caye, a'riye ba'ihue'ña si'abaire quëahue'ña banite toyase'e, gui'ne yeque quëaye.);

2. Iye airo de'oye ba'ieye ñaj ëja bai toyasaojë ba'ieye toyase'eje ñañe ba'iji;

3. Ti airoña ye'ya ëjaë toyasaoye ayeje ba'iji;

4. Ti goa'maña neja'ñe toyasico si'abai tsisini achaye iye airo ba'ieye aye nejoja'ñe, jamaca iye duñereba Quëaye ba'ija'ñea'ë si'a bai tsi'tsisitona iye ti toyase'e si'aye, Ti ba'ija'to, ti mo'se, ti ñatamaca ba'ija'ñe;

5. Ti ba'ija'to duñe quëase'e iye banije sa'nahuëja'a jëjosaoye ba'ye cato imaja'coa'ia'ë ti goachase'e ba'ieye gui'ne ihua'i ñase'e;

6. Ti mo'se bai goachase'e toyaja'ñe gui'ne ihua'i toyaja'o ñase'e; gui'ne,

7. Iye cato ti de'oye caja'ñere ñese ti toyadëose'eje ba'ye de'hue baire ti toyagoañojë achasicoa'i iye Quëaye ba'iji ihua'i goachajë caye go'aye ba'ieye toyasiconi gui'ne ti cocaiye nese'ere.

Iye ti ba'iñeje ti ba'ie toyaye ba'iji baire choiye ihua'ire ti ja'oña toyase'ere isisaoye ba'iji baije yequere guēnasai toyasaoyeja'a tosaoye ba'iji.

Iye ti ba'iñeje ti ba'ie toyaye ba'iji baire choiye ihua'ire ti ja'oña toyase'ere isisaoye ba'iji ëjabairebabi airo ba'ie toyacoa'ibi banije ti goañesiquëbi yeque ire cocaiye ba'iji ti toyapëbë goa'me neco toyasiquëbi, goa'maña banije yeque a'rigoa'maña. Ti toyasico ba'quëbi cocaiye ba'iji iye toyaja'o ba'ie gui'ne si'aye curi isiyë ba'iji ti goa'me neja'ne.

3. Ti coca seni achaja'ye.

a) Coca cajë seni achaye: *Ti goa'me neñe caye cato ba'iji, iye airo ba'ie ye'yesi ëjabai yeque banije goa'me necoa'ina goañesicoa'ibi, ti airo ba'ie ye'yaquëbi, iye quëaye ba'iji ti achag'añocoa'ire ti ihua'i cacaja'ne banije goye caye ihua'i goachaye cajëna achaye ba'iji gui'ne ti jamacareba quëahuëoye ba'ie ihua'i tsi'tsija'ne ti airo ba'ie seni achaja'ne gui'ne toyase'e iye ja'macareba ti coca cahuëose'ña ihua'ire seni achaye iye airo ba'ie toyase'e. Iye cato ti airo ba'ie ye'yesiquëbi Quëaye ba'iji ihua'i goachaye ti ba'i daribë ba'icoa'i iye ti sese'e ba'ie; iye saye cato ti seni achaye cato bai daribë ba'icoa'i achaye cato ba'iji ti airo aye seni achaye si'aye toyachause'e ba'iji iye airo ba'ie ye'yesiquëbi si'aye ba'ie gui'ne ti coca caye ba'iji ti daribëja're.*

Ye ti coca cajëna go'aye ba'ito ti daribë acoa'ibi seni achasicoa'ita'a, iye catoisiye banije beoqye ba'ija'coa cayena tia'ji iye, banije ti aide'oye iye airo de'oye ba'ie cocaicoa'ibi ai sihuaëaye coca caquëna acahaye banije ti goa'me necoain cadëosicoa'bi coca caye ba'ie.

Iye ti goa'me necore nesiquë gui'ne airo ba'ie ye'yesiquë ba'ibi cocaiye ba'ie ba'iji ti airo ba'ie ye'yaquë ba'ito gui'ne cocaiye ba'iji aide'oye ba'ie, ti iye neñe ba'iji jaibai coca cayebi.

IYE BA'ICO 3a

BAI COCA, DE'OYE ÇOCAIYE BAIRE, ÑESE SAIYE DE'OYE GUI'NE CURI DE'OYE ÑESE SAYE SI'AYE DE'OYE IYE AIRO BA'IE SENI ACHAYE BAI BA'IHUE'ÑA.

Iye.472.- Bai coca ba'ie caye. – *Iye coca quëaye cato ba'iji si'abaire tsi'sini ba'ijë airo ba'ie seni achaye ti goa'maña neja'ne, jai goa'me banije a'ri goa'me iye de'oye nese sai'ne ti maca ja'ye ba'icoa'ire bai dariña, te'ona ba'idariña, jai bai dari gui'ne si'a bai ba'icoa'i iye sia'ye ba'ie bai,iye coca cacao'i bani ihua'i cocabi caye ba'iji gui'ne ëjaë coca cöni.*

Ti de'oye ti'aja'ne coca Quëaye cato ba'iji iye, iye toyase'e ba'ie cato ti Quëaye ba'iji si'aye ba'ie goa'me neñe, goa'me banije a'ri goa'me, iye ba'ie coto coca caye ba'iji ëjaë coca gui'ne bai coca.

Iye jai bai tsi'sise'ña si'a baire coca caye baiji; ye'yaye gui'ne ti coca cajë seni achaye, tibi iye te'e yija ba'ica'i ba'ito, te'e yija ba'icoa'ire, jaidariña gui'ne si'ahue'ña bai ba'icoa'i ti ja'ye go'aye ju'ahue'ña ba'icoa'ire, iye cacao'i bani baye ba'iji ti ti cajë bai coca quëacoa'ije.

Iye. 473.- Yeque de'ye cocaija'ne baire-*Iye de'oye coca cajë sai'ne si'a baire ti seni achaja'ne air ba'ie toyase'e si'aye ba'ie, iye ba'ie coocaiye ba'iji gui'ne oiye ba'iji iye ihua'i ba'ie gui'ne ihua'i goachajë coca caye ba'ito ti ja'ye go'aye ju'ahue'ña ba'ihue'ña ba'ihue'ña ti goa'me nehue'ña, goa'maña banije a'riye goa'me. Iye cato ba'ie ba'iji bair dari, jai bai ba'ie, jai ba'ihue'ña gui'ne si'a bai ba'ihue'ña, iye cato caye ba'iji ihua'i ba'ie gui'ne tsi'sise'e ba'ie.*

Iye. 474.- Iye coca jaibaire tsi'choni de'oye sai'ne coca cajë seni achaye airo ba'ie.-*Ihua'i baire coca cajë ti seni achasicoa'ibi ihua'i ba'ie caye bato iye jaibai tsi'sini achahue'ña airoña de'oye ba'ija'ne sese'e, yeque ihua'ibi chonigoañosicoa'ta'a achaye bato, banije yeque go'aye ti coca cayere bajë go'aye ba'ito ëjojujani, iye jai bai tsi'sini achaye bato saye*

ba'iji; iyebi ba'ito, tsoe go'ayena saiji si'aye nejñe ba'iji banije jeoñe ba'iji, iye cato, ti airo ba'ie ye'yaquëbi i tyayena quëaquë tyaye ba'iji iye go'aye ba'ise'e jamaca ti airoña ba'ie quëaja'ñe ba'ise'e si'aye nehesëye ba'ije ba'yea'ë iye baibi goeca'i ba'ito.

Iye 475.-Curi nejja'ñe ba'ie. – Ti do'ie banije ai do'ie iye yeque iye ti de'oye saja'a iye jai bai tsi'sisito coca cajëna saiye airo aye ba'ie semo'seña ba'ie, iye baire choise'e gui'ne yeque goa'me nemo'seña, ihua'i quëañeje ba'ie gui'ne seni achamo'seña caye toyase'e, iye ba'ie cato saiye ba'iji ti goa'me neñe coquëbi, goa'maña banije yeque goa'me ba'ie. Iye cato ti goa'me nequëbi cocaiye ba'iji gui'ne jare ibi goasi'aye yeque ba'ie cocaiye ba'ito.

IYE BA'ICO 4a

TI COCA CAHUËOYE IYE AIRO BA'IE SENI ACHAYE BAI BA'IHUE'ÑA.

Iye. 476.- Ti iye coca cahuëoye iye airoña ba'ie seni achaja'ñe bai ba'icoa'ire.- Iye coca cahuëoye iye airoña ba'ie seni achaja'ñe bai ba'icoa'ire goa'me neja'to, goa'maña, banije yeque a'riye gui'ne a'rimaña ti go'aye ju'aye iore ja'ye ba'ihue'ña gui'ne ai so'omaca ba'ihue'ña; a'rimaña goa'ye ju'aye neasë nejëna gui'ne guëna neñe, iye neñe ba'iji cayaye ba'ye:

1. Coca quëaye; gui'ne,
2. Ti seni achamo'seña.

Iye 477.- Coca Quëaye iye jai bai ba'ihue'ña si'aye airoña nejñe ba'ie seni achaye- Ic cat ba'iji ti goa ja'macareba sani coca quëayere ti airoña ba'ie nejë saija'ñere cajë ti toyase'e quëayere, jaje iye quëase'ña yeque achase'bi de'ye saiye ba'iji jaje nese'ere iore airoña nejja'ñe saija'ñe isiyë ti ba'ie, ai jai goa'me neñegui'ne a'rimaña ba'ie ti airoña go'aye ju'aye ti ba'ihue'ña ba'nije yequëhue'ña; gui'ne, a'rimaña goa'ye ju'aye airoña baiye ti neasënehue'ña gui'ne guëna nehue'ña; iye Quëaye cato isise'e ba'ie ba'iji ti baire achagoañositona, io ba'iñeje iye isiyë ba'iji ti jaiye toyasipëbë cacasoñeje ba'ye.

Iye. 478.- Ti seni achamo'seña si'a bajre tsi'chni coca Quëaye iye airo ba'ie.- Iye cato cayë sa'ñe coca cayere sani gui'ne sani coní achayere ti seni achaquëbi gui'ne ti quëagoañoquë iore ti airoña ba'ie nejñe sehuosicore baquë, jaobi de'oye ba'ie tyase'e Quëaye ba'iji ti si'aye ba'ie coca cajë goachase'e gui'ne ti ñase'e ti ja'maca cca quëajëna achase'e, jare gui'ne ti achaye iore airo ba'ie nejocore isise'e case'e. Iye aco cato cocajji de'oye tsi'sisicoa'ibi coca cajë de'oye ñese saija'ñere ti airoña ba'ie.

IYE BA'ICO 5ª

GOA COCA QUËAMO'SEÑA.

Iye 479.- Ja'macareba goa coca quëahuëose'e.- Iye Ja'macareba goa coca quëahuëose'e ba'ie cato coca huëoye ba'iji iye ba'iñeje:

1. Ja'macareba goa coca quëahuëose'e goa'me neñere cajë iye ai jaiye gui'ne a'rimaña ba'ie iye airoña go'aye ju'a ti iye ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'o maca ba'ihue'ña.
2. Ti goa'me neja'ñe quëaye, timaca goa'me neñe ba'ina a'rimaña go'aye iye airo ba'ie ju'aye neasëre co'ejëna gui'ne guënare nejjäna.

Iye 480.- Ti goa'me neja'ñe quëaye, timaca goa'me neñe ba'ina ai go'aye gui'ne a'rimaña iye airo ba'ie ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'o ba'ihue'ña; gui'ne ti goa'maña nehue'ña ja'ye gui'ne so'oba'ihue'ña ju'aye neasëre co'ejëna gui'ne guënare nejjäna.- Iye coca caye cato huëoye ba'iji ihua'i ti ëjabairebabi banije ti goañedëosiquëbi si'aye de'oye airoña ba'ie case'e ba'ina ñani ti goa'me neñe toyasico, ti goa'me neñe ai jaiye

gui'ne a'rimañã go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'omaca ba'ihue'ña, gui'ne a'rimañã go'aye ju'aye neasẽ nejẽna gui'ne guẽna co'ejẽna; yequeje ba'ie ba'iji si'aye ti toyase' de'oye ba'ina nehuẽoye ba'iji gui'ne ti quẽañeje ba'ye, jaje iye ba'ie cato ti de'oye toyasihue'ñabi Quẽaye ba'ie.

Iye. 481.- Ja'a coca cahuẽojẽ do'i ñañe- Ti airo ba'ie ye'yaquẽbi, do'i ñaquẽ ti ja'ye ba'icoa'ire goa'me neñe gui'ne yeque ti ai jaiye gui'ne a'rimañã go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne yequẽhue'ña caye ba'iji cayaye te'e mo'seña(3), iye cat saiji iore airoña de'oye go'aye beoye goa'me neja'coa cajẽ isisija'hua ba'imacabi; ti ga'me nja'ñe banije ti a'rimañã g'aye air ba'ie ju'aye ti iye neasẽre nejẽna gui'ne yeque guẽna nejẽna, iye cato ba'ie ba'iji ti ire case'e caya m'seña (2); iyebi si'aye ccaiye ba'iji ihua'i sani cacani ti ga'mañã neja'to sani daojẽ ti ba'ija'ñe sani daojẽ quẽadojaye ti ja'ye ba'icoa'ire.

Iye 4811- Do'i ñañe .- Ja'a coca cahuẽojẽ do'i ñañe- Ti airo ba'ie ye'yaquẽbi, do'i ñaquẽ ti ja'ye ba'icoa'ire goa'me neñe gui'ne jamaca coca cajẽ toyaye ba'iji si'aye ba'ie ti coca caji'ñere co'ejẽ de'ye, chija'ñe gui'ne jamaca si'a bai dani coca cajẽna si'a bai acja'ñere cajẽ si'aye iye airo ba'ie quẽajẽna achaja'ñe; gui'ne yeque toyacosaoje ba'iji si'aye coca cajẽna achase'e iye quẽase'e ba'ito ti tsi'sini ba'ihue'ña, bai dari, jai bai ba'ihue'ña gui'ne si'a bai ba'ihue'ña. Iye sani ñañe cato cocaiji ti airo ba'ie toyase'e quẽaquẽni duñere carebaye gui'ne ti tyase baiñeje ba'ye cocca quẽasaoye ba'iji airoña ba'ie tyasase'e ba'ineje ti jai bai tsi'sini coca cajẽna achajẽ toyase'e seni achajẽ tyase'e ba'ido'ire iye.

Ja'a coca cahuẽojẽ do'i ñañe ti go'amañã neja'co gui'ne goa'me ai tutu banije ai a'rimañã go'aye ju'aye ti ja'ye gui'ne so'o ba'i hue'ña cat neja'ñea'ẽ iye cato jõtẽ caya mo'seña (7) ba'ie; gui'ne, ti ga'me neñe banije yeque goa'mañã neñe ai a'rimañã go'aye airo ba'ie ti neasẽre neto gui'ne guẽna, iye mo'seña cato ba'ie cat ba'iji te'e jõtẽ (5) mo'seña. Iye cato ti bai ba'idaribẽaja're gui'ne toyajẽ ñu'ihue'ña sa'ñe coca cani neñea'ẽ. Ti airoña ba'ie ye'yaquẽbi, a'rimañã caye, iye tia'ñe ba'iji ti goa'mañã neñe iye ba'ineje:

1. Seni achaye baiji tihue'ña ja'ye si'abai ba'ihue'ña gui'ne jai bai tsi'sini ba'ie ti ja'ye goa'mañã neja'to ba'icoa'ire gui'ne ai so'omaca ba'icoa'ire iye coca caye ba'iji;

2. Toyaye baiji ti tsẽcabẽa tsi'sini ba'icoa'ire si'a baire, si'ayẽquẽmaca bai, te'ona ba'idari, tidarise'e, jai bai, si'a bai ba'ie, neacoa'i gui'ne bobai, iore ti goa'me nejato sa'nahuẽ ba'icoa'ire ti ja'ye ba'icoa'i gui'ne iye ñañe ba'iji si'a bai ba'ie tsi'sini ba'icoa'ire gui'ne ti tsi'sini ba'icoa'ire choiye ba'iji ti coca cajẽna tsi'sini ba'icoa'irje choiye ba'iji air ba'ie achaja'ñe;

3. Ñañe ba'iji ti caji'ñe, go'aye ba'ie gui'ne sa'ñe ba'ie timaca airña ba'ie jabie ba'ie ba'iji ti coca caji'ñe jai bai tsi'sini ti coca camo'seña ba'ina seniachajẽna gui'ne ti tooyase'e si'ahue'ña achajẽna Quẽaye ba'iji ti toyapẽbẽ ba'ie ti duñereba cajẽ toyasico ba'ie;

4.- Co'eye ba'iji ti de'oye coca quẽaja'ñe gui'ne ti seni achayeje gui'ne de'oye, iye coca caji'ñe toyani choiye ti coca quẽaja'ñe gui'ne seni achajẽ ihua'i si'abaire seni achaja'ñe iye de'oye saija'ñe airo ba'ie, iye cato sa'ñe coca cajẽ quẽaye ba'iji ti bai dariña ẽjabaija're gui'ne ti ja'ye ẽjabaina conicaya caye ba'iji ti ja'ye ba'icoa'i conicaya gui'ne so'omaca ba'icoa'ireje ti neja'ñe;

5. Iye cato sa'ñe coca cajẽ quẽaye ba'iji ti bai dariña ẽjabaija're gui'ne ti ja'ye ẽjabaina conicaya caye ba'iji ti ja'ye ba'icoa'i conicaya gui'ne so'omaca ba'icoa'ireje ti neja'ñe goa'mañã ba'ie, yeque goa'me nesaoye; ti coca caji'to, mo'se gui'ne ẽsẽ saimaca, iye camo'se ba'ie ba'iji bai coca caquẽje iobi ba'ito, ti de'oye coca quẽajẽna achaja'ñe ti si'aye de'oye toyase'e airo ba'ie quẽapẽbẽ a'haja'ñe gui'ne ti chosicojẽ toyasicore case'ejẽ;

6. Toyaye ba'iji ai jaiye bai ëjabaija're coca cajë baniye tidaribë ba'i ëjabaija're gui'ne ti ja'ye ëjabaija're ti ja'ye ba'icoa'ija're, iye ti coca cajëna de'oye saija'ne ihua'i ti daribëa ba'i coa'i ti goa'me neja'to ja'ye ba'icoa'i iore coca cajë seni achaye huëomaca.

Coca cajë daoye carajaisimaca, ti airo ba'iyë ye'yaquë daotëjini i ye'yase'e toyade'huaye ba'iji si'aye cayaye te'e (3) mo'seña ba'imacaja'a, ti goa'me neja'hueña ai go'aye ba'iyë gui'ne a'rimaña ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne ti ju'amato ai so'o ba'ihueña; gui'ne, yeque ai a'rima ju'ahue'ña neasë ba'iyë gui'ne guëna nejohue'ña, iye cato baiye ba'iji caya (2) mo'seña; iye cato bai'ye ba'iji ti toyase'e gui'ne jana ñaja'ne iye: bai ba'iyë, ma'ña, seniachasija'o, sa'ne coca case'e, coca cajëna de'huase'e baniye baire ña'ne, toyase'e gui'ne choisija'hua, baire toyase'e, bai toyani isise'e, case'e toyasico, gui'ne yeque cocayë toyase'e.

Iye coca case'e toyase'e cato ti ëjaërebabi baniye ire goañesiquë de'oye ba'iji caquë cocaiye ba'iji iye si'a bai tsi'sini coca cajëna achajë seni achase'e iye ba'iyë; jaëbi, iye toyase'e jëjosaoja'quëabi cayaye te'e (3) mo'señati go'ame neja'ne quëahuesoye ba'iji, iye goa'me neja'ne ai ju'aye yeque a'rimaña ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne ai so'o maca ba'ihue'ña coní; gui'ne, yeque tibi ai yio'camaca airo ba'iyë ju'aye neasë gui'ne guëna co'eye, iye cato ba'iyë ba'iji caya(2) mo'seña; ti nejacoa'ia'ne baniye ba'ne ba'iquë ti coca quëaye.

Iye toyase'e Quëaye cato ba'iyë ba'iji si'aye te'ona tsi'choni toyase'ebi ti daodojaijë seniachajë toyase'e si'abai ba'ijëna ti iye airoña ba'iyë achase'e, ti goa se tsioye ba'iji iye yequemaña.

Iye yeque bai ëja baibi baniye yequë daribëa ba'ica'i ccaiye beto ire ti airo ba'iyë ñaquë ye'yaquëbi de'hue i ccasi'i gochaquë ti goa'me neja'ne caquë icore caquë toyase'e, beoye ba'iji ti nehuesëye baniye yeque nejñeje beoji ti ñese coca cajë saye si'a bai ti seni achajëna airo ba'iyë case'e iye.

Iye. 481.2.- Baire coca quëaja'ne toyasosico.- Iye choijë si'a baire choijë toyasico iye quëahuëoye ti bai ba'coa'i seni achajëna coca caja'ne ti airo ba'iyë, iye ba'iyë cato ti co'eni ti coca caja'ne choicore ti toyasico goa'me nejë daose'e toyasico ba'ñeje.

Iye ëjaërebabi baniye ti goañesaosiquë iye bai tsi'sini coca caja'ne seni achajë airoña ba'iyë si'aye choija'quëabi ti cadëosiquëbi iye si'aye bai tsi'sise'ña coca caquë seni achaja'ne airo iye ba'iyë choja'quëbi si'a baire coca quëaja'ne ti toyasipëbë ba'ñeje ñaquë ihua'i ti ye'yesicoa'i airo ba'iyë ñaquë, jaje coca casimaca iye ti case'e do'iyë ba'ina ihua'i goa'me neja'ne toyasico, ti neñe baniye yequë goa'maña ai jaiye gui'ne joboja'a ti go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'o ba'ihue'ña; gui'ne, ai yio'camaca go'aye ju'aye yequë goa'me nejëna iye neasëda'ña co'ejëna gui'ne yeque guëna saye coní.

Iye baire choiye goa'me neja'core toyasipëbë, ti neñe baniye yeque goa'me ai jaiye gui'ne a'rimaña go'aye ju'aye ti ba'ihue'ña ja'ye gui'ne yequëhue'ña, iye cato nejacoa'ia'ë te'e jëtë cayaye(7) mo'seña ba'imaca; gui'ne, yequeje a'rimaña go'aye ba'iyë neasë goa'maña nejë ju'aye gui'ne guëna co'ejëna case'e cato ba'iji te'e jëtë (5) mo'seña ti quëaye ba'iji si'aye tsoe toyahuesose'e ti ëjabairebabi quëahuesoye ba'iji iye lese saija'ne coca cajë ti'aja'ne iye airoña go'aye ba'i ba'jaquë cajë.

Iye. 481.3.- Iore coca quëajë saimo'seña. -Si'ahu'eña coca cacore quëataosimaca si'aye, jaje ba'imaca iye cato co'eye ba'iji ti de'oye quëaja'ñere tiy daojë coca achase'je ba'ye toyase'e ba'i ayere ñani quëaye ba'iji, ti achasicoa'i, ti toyasico iye airoña ba'iyë duñe capëbë ba'iyë, gui'ne yeque coca quëase'e ba'iyë cato cocaiji ti go'ame neja'core toyasipëbë isigoañoñere cocaiji iore toyasico, goa'me neñe gui'ne yeque a'rigoa'me ba'iyë, iye cato cocaiji yeque bai ba'idaribëa ñaja'ñere de'oye ti toyase'e, ihua'ise'e quëaye ba'iji gui'ne coca caye ba'iji baise'e.

Iye. 481.4.-Iye daojë achajë ti ba'icoa'ire ihua'ire baire semo'se toyase'e.- Ti iye airo ba'ie ye'yasiquëbi, iye baye ba'iji ti ba'icoa'ire mamiña toyase'e ihua'i ba'imose'ña si'aye, ihua'ire quëaquë case'e toyase'e ba'iñeje iye daojë toyase' ba'iñeje.

Iye. 481.5.- Ti seni achajëna ba'isicoa'ire duñe ñati'añe. – Iye quë bai cato ba'icoa'ita'a ti goa'me nehue'ña ba'imacoa'i iore ja'ye ba'imacoa'i gui'ne jaje ba'icoa'ita'a cayë ihua'i ba'hue'ña go'aye ju'aye toyaja'hua isimaca, jaje ba'icoa'ita'a ti toyani isiyë ba'iji ihua'ire ti seni achasicoa'i ba'ija'ye, jaje ba'icoa'i de'oye toyaye ba'iji de'oye jamaca ti toyasimaca ti goa'me nemaca go'aye ba'ie cocaija'ñe.

Iye ti toyasicore isiyë ba'iji ti coca cajë ba'ihue'ñana banije airo ba'ie ñajë ba'icoa'i ëjabai ba'ihue'ñana isiyë ba'iji ti goañesicoa'i iye ñese si'a bai tsi'sini coca cajë saihue'ña ti toyase'e isiyë ba'iji, ihua'i jayuta' goa quëadoja mo'seña ba'imaca isiyë ba'iji ti toyase'e.

lobi iye ti toaysicobi ti achaja'ñe iore cajë toysicobi ti seni achaja'coa'i ba'ie beoto iye toyasija'hua, goa iore ti seni cachcoa'ibi sehuoma'co ba'ie ba'iji.

lore toyani isico ba'ie ba'i tsiosico si'aye ti cocaija'ñe gui'ne jamaca ihua'i ti ëjabairebabi ñani de'oji cani ti toyasicore sehuoye ba'iji iore saja'ñe si'abai ba'ijë achahue'ñana ti airo ba'ie achaja'ñere cajë si'aye ti ba'ija'ñe de'oye siaja'ñere cajë iye quëaye.

Iye. 481..6.- Baj goachase'e toyaye gui'ne ihua'i ñase'e.- Goachase'e toyaye gui'ne ihua'i ñase'e ti quëamo'seña iye ti toyase'e de'oye ba'ie ti quëamo'seña si'a bai tsi'sini coca camo'seña ba'ise'e si'a bai ba'imo'seña achase'e iye airo aye caye, jaje ba'ina iye achajë toyacoñe ba'iji iye ba'iñeje:

1. Coca si'ahue'ña baire quëajë toyasija'huaña;
2. Bai case'e gui'ne ihua'i yase'e ti quëajë ba'ise'e si'a bai ba'ihue'ña;
3. Bai goachase'e gui'ne ihua'i ñase coca quëajë toyasihuëja'a toyasaose'e;
4. Bai goachase'e gui'ne ihua'i ñase coca quëajë jëjosaose'e toyasihuëja'a si'aye timo'seña coca caji'ñe choise'e; gui'ne,
5. Yequë ti ba'iñeje de'oye coca caye iobi cocaiye ba'ina saye, ihua'i ba'ihue'ña ba'iñeje gui'ne ti bai ba'ie ihua'i bai ba'i daribëa ba'neje iore ja'ye ba'icoa'ire ti'añeje.

Iye. 481.7.-Goa'me nesaose'e toyade'huaye si'aye ti quëase'e ba'ie.- Ti coca quëajë ba'isidaribëa jeosimaca, ti airo ba'ie ye'yasiquëbi si'aye ti quëajë coca ba'ise'e toyani isiyë ba'iji ti jamacareba coca quëse'e ti si'a bai ba'ijë achase'e ti airoña ba'ie seni achase'e si'aye. Ti goa'me neñe, si'aye goa'me saija'ñe a'rimañe gui'ne jaiye go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'o ba'ihue'ña, iye cajë toyase'e cato jëjosaoye ba'iji ti toyaja'o jëtë cayaye(7) mo'seña ba'imaca; gui'ne, yequëje goa'me neñe, iye neasëda'ña co'ejë goa'me nesaoye iye airo ba'ie a'rimañe go'aye ba'ie iye airoña neasëre co'ejë gui'ne guëna, iye ba'iji te'e jëtë(5) mo'seña.

Iye ti coca quëaye cato ba'ie ba'iji iye ba'ieje ba'ie:

1. Ti quëaye mamiña toyaye ;
2. Toyapëbë duñe quëaye;
3. Ti coca quëaye;
4. Ti cca quëase'e toyaye cato ba'ie ba'iji, ti si'aye co'ese'e quëajëna ti coca cajëna achajë quëdoja'se si'aye toyaye ba'iji;

5. Toyaye ba'iji si'ayeti bai cajëna toyase'e gui'ne ihua'i quëajëna seni achase'e ihua'i goachajë case'e coca quëamo'seña ba'ie ba'iji toyaye;
6. Quëaye ba'iji ti coca cajëna go'aye case'e ba'ie ti ja'ye airoña ba'ie;
7. Carajaiye quëase'e gui'ne coca quëataoñe;
8. Ti toyaja'o ba'ie gui'ne ti naja'ne iye: Bai ba'ie, coca achaye banije baire ñaño, choisija'o, mamiña toyase'e, ihua'i cajëna toyase'e, case'e toyasico, gui'ne yeque ba'ie;
9. Ti ji'ese'e i sehuose'e; gui'ne,
10. Ti cocaiye (toyaja'o ti duño ñaño ba'ie).

Iye ihua'i daojë toyase'e cato ba'ie ba'iji de'oye ñacaise'e ti ëjabairebabi banije ti goaño dëosiquë ti coca cajëna seni achadojai ti'ani coca caquë saise'e ba'ineje airo; jaëbi, iyetoyase'e ba'ie isija'quëabi cayaye te'e(3) mo'seña ba'imaca ti cahuesocorebare goa'me neja'ne, yequë a'ri goa'me ai jaiye gui'ne a'rimaña ju'aye airo ba'ie ti ja'ye ba'ie gui'ne so'omaca ba'ie; gui'ne, yeque a'rimaña airo ba'ie go'aye ju'aye neasë gui'ne guëna co'ejëna, iye cato ba'ie ba'iji cayaye(2) ba'i mo'seña; ihua'i quëajëna ba'isimo'seña.

Iye ëjaëreba ti cocaiquë airo ba'ie banije ti goañososiquë, jaëbi Quëaye ba'iji iye cahuesoye ba'iji ti goa'me neja'ne, yeque a'rimaña neño, iye cato ba'iji quëaye te'e(1) mo'se ba'imaca.

Iye.481.8.- Yeque si'aye goachase'e gui'ne ñase'e toyacoñe.- Iye cato ti goa'me neño cocaiquëre ti toyasija'huaña ico ba'ie quëahuesouna ico ba'ineje case'e ba'imaca; ti ga'me neño, yeque ccaiye ga'me a'rimaña gui'ne ai jaiye g'aye ju'aye iye air ba'ie ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'omaca ba'ihue'ña ba'ie iye airoña neasëre co'ejë gui'ne guëna, iye ba'iji te'e jëtë(5) mo'seña; gui'ne, yeque a'rimaña airo ba'ie go'aye ju'aye neasë gui'ne guëna co'ejëna, iye cato ba'ie ba'iji te'e jëtë(5) ba'i mo'seña; gui'ne, yeque a'rimaña go'aye ju'aye ti neasë ba'ihue'ña gui'ne ba'ie cato ba'iji cayaye te'e(3) mo'seña ba'ie; si'aye ti carase'e toyacooja'ne iye airña ba'ie bai goachase'e gui'ne ihua'i ñase'e ti m'seña quëajëna, ibi de'ye neja'ne.

Jamaca ti sehuosimaca, ihua'i ëjabairebabi banije ti goañososiquë, iye airoña ba'ie cajë toyasipëbë ba'ineje iore cajë si'aye coca case'e tsi'choye ba'iji gui'ne ihua'i ñase'e; iye cato ba'iji te'e jëtë (5) ja'ye mo'seña ti goa'me neja'ne ti neño banije yequë goa'maña ai jaiye gui'ne joboja'a ti go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'o ba'ihue'ña; gui'ne, iye cato ba'iji cayaye te'e (3) mo'seña ti goa'me neja'ne ti neño banije yequë goa'maña neasë co'eye gui'ne guëna; iye cato ti ëjaërebabi banije ti goañedëosiquë ñasaoye ba'iji toyase'e gui'ne jamaca cahuesosicore jëojosaoji.;

lobi yeque ihua'i ñase'e ba'ito ti ëjabairebabi sehuojë banije ti goañedëosiquë ba'iquëbi, iye cato ba'iji de'oye gui'nare nede'huajañe ti goa'me neja'ne saquëbi iye ba'ineje te'e jëtë (5) mo'seña ba'ineje iye cato ba'iji cayaye te'e (3) mo'seña ti goa'me neja'ne ti neño banije yequë goa'maña neasë co'eye gui'ne guëna, jabi si'aye iye airoña ba'ie go'aye beoye saiye ba'iji ti goa'maña nejë ba'ija'ne si'aye.

Jamaca ti sehuose'e ba'ina iye toyase'e de'oye gui'nare nede'huase'e si'aye ihua'i ñajë case'e ba'imaca, iye ti ëjaërebabi yeque beoto icadëosiquëbi cahuesoye ba'iji ti si'aye toyahuesosicore ti toyapëbë te'e jëtë (5) mo'seña ba'imaca ti goa'me nehuëoja'ne si'aye ba'ie iore toyase'eje ba'ye ti a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne ai so'omaca ba'ihue'ña; iye cato ba'iji cayaye te'e(3) mo'seña ba'imaca mo'seña ti goa'me neja'ne ti neño banije yequë goa'maña neasë co'eye gui'ne guëna, jabi si'aye iye airoña ba'ie go'aye beoye saiye ba'iji ti goa'maña nejë ba'ija'ne si'aye.

Yeque ioobi jayutaa ti asee baito, ti goa'me neja'ñe ñaquëbi, goa'maña, yeque goa'me a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye ju'aye ai jaiye go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne ai so'omaca ba'ihue'ña; gui'ne, yeque a'rimaña go'aye ju'aye ti ja'ye neasë co'eye gui'ne guëna, ba'iey cato ba'iji cayaye te'e(3) mo'seña ba'imaca isicoña ba'iji guinare ti quëacose'e.

Jamaca ti sehuose'e ba'ina iye toyase'e de'oye gui'nare nede'huase'e si'aye ihua'i ñajë case'e ba'imaca, iye ti ëjaërebabi yeque beoto icadëosiquëbi cahuesoye ba'iji ti si'aye toyahuesosicore ti toyapëbë te'e jëtë (5) mo'seña ba'imaca ti goa'me nehuëoja'ñe si'aye ba'iey iore toyase'eje ba'ye ti a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne ai so'omaca ba'ihue'ña; iye cato ba'iji cayaye te'e(3) mo'seña ba'imaca mo'seña ti goa'me neja'ñe ti neñe banije yequë goa'maña neasë co'eye gui'ne guëna ba'iey.

Iye ti toysicore cahuesoye cato ba'iji iore sehuo huësëyere cajë quëayë iore de'oye toyasicore, jamaca iore carajaji si'aye iye Quëaye gui'ne jamaca coca cahueoye ba'iji seniachayena.

Ibi icore ti goa'me neñe toyasicore baquëbi, ti goa'me neja'ñe de'oye neñe baru iye toyasipëbë iore yeque tia'añe base'e ba'iñeje cani, icore ti de'oye ñacoa'ibi goa de'huahuesoyë.

Iobi yeque ti bai bai daribëbi ihua'i goachase'e beoye ba'ito gui'ne ihua'i ñase'e beoto ti coca queaye, ti airo ba'iey ëjaërebabi si'aye ñani yeque ibi beoquëna ti goañesiquëbi, ñatiaani iye ihuaire cocaitoyapëbë ba'iñeje ico aco 481.7 cacore toyasico ba'iñeje, sehuoja'quëabi iye ti duñe sehujë saiñeje ba'ye, jamaca ti sehuohuëja'quëabi iye ti quëase'e ba'iey, jamaca si'aye ñatia'ani icore carojaiye ba'iji iye gui'ne jamaca coca cahueoja'ñe ba'iji seniachaye si'aye.

IYE QUËACO VI

COCA QUËAHUËOMACA.

Iye 481.9.- Seni achahuëomo'seña iye.- Nede'huasico iye ti seni achamooseñña, ti airo ba'iey goa'me neja'ñe ye'yasiquëbi go'ame neñe, yeque a'ri goa'maña neja'ñe ai arimaña gui'ne ai jaiye ba'iey ti ja'ye guine so'omaca ba'iey, coeuese'e ba'iey baiji te'e jëtë (5) mo'seña; gui'ne, ti goa'maña neja'ñe ti a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne ai so'omaca ba'ihue'ña ti neasë co'ejë neja'ñe gui'ne guëna ba'iey; iye cato ba'iji caya (2) mo'seña; jamaca ti goa'me neja'ñe coca caye ba'iji bairabëana sani si'aye quëaja'ñe iye, ti ja'ye ba'idaribëa coca caye ba'iji iye si'aye de'oye saija'ñe, iobi ba'ito yeque, caye ba'iji iye icore toyahuesose'eje bai'yoye 472 gui'ne 473 icore toyase'eje ba'ye.

Iye toyase'e cato coeoeñañe ba'iji si'aye iore ti toyahuesoni quëasimacabi iye iore sehuoja'ñe si'aore ti toyasicore de'oyereba.

Iye toyase'e cato ba'iey ba'iey ba'iji ti ëjaërebabi sehuose'e banije ti goañedëosiquëbi ti toyasicore cahuesoja'quëabi; iye caya'ñe cato ba'iji ti cahuesoja'ñe cayaye te'e(3) mo'seña ba'i maca ti goa'me toyasicore Quëaye, goa'me banije ye a'ri goame neja'ñe coní ti a'rimaña gui'ne ai ju'aye ti ja'ye ba'icoa'ire gui'ne so'o ba'icoa'ireje; iye cato ba'iji cayaye cayaye(2) mo'seña ba'imaca mo'seña ti neñe banije yequë goa'maña neasë co'eye gui'ne guëna ba'iey.

Iye. 481.10.- Baire coca quëaja'ñe toyasaosico.- Iye choijë si'a baire choijë toyasico iye quëahuëoye ti bai ba'coa'i seni achajëna coca caya'ñe ti airo ba'iey, iye ba'iey cato ti co'eni ti coca caya'ñe choicore ti toyasico goa'me nejë daose'e toyasico ba'iji. Iye ëjaërebabi banije ti goañesaosiquë iye bai tsi'sini coca caya'ñe seni achajë airoña ba'iey si'aye choija'quëabi ti

cadëosiquëbi iye si'aye bai tsi'sise'ña coca caquë seni achaja'ñe, iye cato ba'iji te'e jëtë (5) mo'seña; gui'ne ai ti go'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'o ba'ihue'ña neasëda'ña co'ejëna gui'ne guëna ba'iji cayaye te'e(3)mo'seña, ti iore sehuosimo'señabi saiji iye toyade'huaja'ñe.

Iye. 481.11.- Jai bai tsi'sise'ña coca Quëaye.- lore si'a baire choisicore si'ahue'ña isiti'asico ba'i maca, ti airo ba'ie ye'yaquëque'e ba'ina ti seni achagoacoa'i coca caye ba'iji iye jaibai tsi'sini coca cahue'ña ti seni achaja'ñe ba'ie ba'iji, mo'se, ti caja'to gui'ne ë'së saimaca iore quëasaose'je bai'yore. Si'a bai ba'ie gui'ne ti goa'me neja'quë ba'ie beoji iye coca camo'se.

Iye seni achamo'seña cato ba'ie ba'iji iye ba'ineje:

1. Ti seniachasiquë ba'ito toyaye ba'iji iore ba'ija'ñe: mamiña, ire tyasico ba'ie ba'iji, i ba'idaribë baniye i ba'ihue'ña; ji'esico baniye jëjosico;

2- Coca caja'core cahuëye;

3. Airo ba'ie ye'yaquëbi, iye coca caja'ne huëoye ba'iji, jaëbi si'abire choija'quëabi si'a baire io ba'ineje(ihua'iba'ie, ticase'e gui'ne ti cca caja'ne, sa'ne caye beye, gui'ne yeque) ti de'oye saija'ne iye; gui'ne ti mo'se coca caja'ne toyase'e quëataoñe;

4. Ti airo ba'ie toyasicore quëataoñe iore si'aye ñajë toyase'e ba'ineje gui'ne ihua'i goachajë cajë tsi'choni toyase'e iye queaja'ne;

5. Bai ba'idaribëa seni achase'bi iye ti de'ye bai ba'ihue'ña cacani goa'me neja'ne.

Ti Quëaye si'aye iye duñe case'e airña ba'ie tyase'e, iye cato ti quëaquë ye'yaquëbi isija'quëabi ti achaca'ire achati'aja'ne, cayaye (2) ë'së ba'ie ja'ye ihua'i de'oye achaja'ne ti coca caye.

lo carajaisimaca iye, ti bai seniachaquë, ihua'i ba'ihue'na caye ba'iji iye, jamaca cayabare tseañe ba'iji baniye ti coca quëaja'coa'ire iye coca cajëna timaca tsi'sisicoa'i ba'ijë coca quëaja'quë ti de'oye sehuoye baniye ba'ne sehuoye ti toyasija'hua airo cacora icore. Iye coca caye cato ba'iji ti caye, baye ba'iji de'oye sihua'ëaye caye ti goachase'e; jaje ba'yere ti nesicoa'ibi iye ba'ie, si'aye toyagoaja'coa'ia'ë iore coca cajë toyasicona; gui'ne,

6. lore ñajëna achataoni de'oji cani ti coca casicore ji'ejeoñe ba'iji.

Iye... 481.12.- Ti coca case'e toyase'e de'oye toya de'huase'e.- Iye ti coca cajëna si'a carajaisimaca ti seni achaye, ti airo ba'ie ye'yasiquëbi, iye toyaja'o toyaye ba'iji ti ye'yase'e, jamaca, goa'me neñe toyasico, goa'me neñe, baniye yequë goa'maña nesaoye a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'omaca ba'ihue'ña, yeque ba'ie ba'iji te'e jëtë (5) mo'seña; gui'ne, yeque a'rimaña go'aye ju'aye neasë gui'ne gëna ba'ihue'ña ba'iji cayaye (2) mo'seña ba'ye.

Iye ti coca quëaye cato ba'ie ba'iji iye ba'ieje ba'ye:

1. Ti quëaye mamiña toyaye ;

2. Toyapëbë duñe quëaye;

3. Ti coca quëaye;

4. Ti cca quëase'e toyaye cato ba'ie ba'iji, ti si'aye co'ese'e quëajëna ti coca cajëna achajë quëdoja'se si'aye toyaye ba'iji;

5. Toyaye ba'iji si'ayeti bai cajëna toyase'e gui'ne ihua'i quëajëna seni achase'e ihua'i goachajë case'e coca quëamo'seña ba'iyë ba'iji toyaye;

6. Quëaye ba'iji ti coca cajëna go'aye case'e ba'iyë ti ja'ye airoña ba'iyë;

7. Carajaiye quëase'e gui'ne coca quëataoñë;

8. Ti toyaja'o ba'iyë gui'ne ti naja'ñë iye: Bai ba'iyë, coca achaye banije baire ña'ñë, choisija'o, mamiña toyase'e, ihua'i cajëna toyase'e, case'e toyasico, gui'ne yeque ba'iyë.

Iye toyase'e cato ba'iyë ba'iji sehuose'e ti ëjabairebabi iye banije ti goañadëosiquëbi ti iye toyase'e ti de'oye ti sase'e si'abai tsi'sise'e.

Iye.481.13.- Ti toyase'e de'oye ñacaiye ti de'oyereba toyasaose'e i goa'me nese'e t seni achase'e, do'iquë'ye ti'ase'e gui'ne ti baire coca cajë ti'ase'e.- Iye ti aijereba ëjabairebabi banije ti goa'nesiquëbi, jaëbi ti goa'me nese'e toyasicore de'oye toyahuesose'e iye semo'seña; iye to goa'me nesi pëbë, goa'me neñë banije yeque goa'me a'rimañë gui'ne ai jaiye go'aye ju'aye ti ja'ye ba'ihue'ña gui'ne so'o maca ba'hue'ña ti aiyë airoña ju'aye ba'iyë cato ba'iyë ba'iji te'e jëtë cayaye (7) mo'seña; gui'ne, yeque a'rimañë airo ba'iyë ju'aye nëasë gui'ne guëna ba'iyë cato ba'iyë ba'iji te'e jëtë (5) mo'seña, jamaca ti toyase'e cahuesoye ba'iji ti ñajë ba'icoa'ibi, ti toyase'e de'oye ñacaiye ti de'oyereba toyasaose'e i goa'me nese'e t seni achase'e, do'iquë'ye ti'ase'e gui'ne ti baire coca cajë ti'ase'e.

lobi de'oye ba'ito iye banije sehuose'e ti baire seni achasiquë ba'iyë, iye cato cayë iore airoña ba'iyë tosicore isiye; iye cato ti ëjabairebabi neñea'ë banije ti goañejë casiquë, jaëbi caju'quëabi iye ti coca cajë seniachaye ba'ise'e gui'ne jamaca ti toyasicore toyaquëbi ñese saye ba'iji iye iore airo ba'iyë secore de'oye neja'ñë, io yure acore duñë cacore toyasico ba'iñeje.

lobi go'aye ba'ito iye banije sehuose'e ti baire seni achasiquë ba'iyë, iye cato cayë iore airoña ba'iyë tosicore isiye; iye cato ti ëjabairebabi neñea'ë banije ti goañejë casiquë, jaëbi caju'quëabi iye ti coca cajë seniachaye ba'ise'e gui'ne jamaca ti toyasicore toyaquëbi ñese saye beoye goa nejuhëoye ba'iji iye airoña ba'iyë si'aye ba'iyë bai ba'idaribëa quë'rona jaiye go'aye saima'quë cajë gui'ne airo acoa'i ba'iyë coní, ti ba'iyë go'aye saye, saiñë gui'ne guinare de'oye ba'i jaquë cajë tatecoñë, jare gui'ne goa'me necoa'ire baye ba'iji bai ti goa'mañë nehue'ña daribëa ba'icoa'ire, jaje ba'i de'oye baire gui'ne ba'iyë caye ba'iji iye; yequeje ti iñase'e ba'ye toyase'e cocaiye ba'iji si'aye ihua'i achadojajë toyase'e ba'ito gui'ne jamaca si'aye carajaji ti saye".

Iye.- 5. Toyacjë'ë ico QUËACORE IV " TI BAI DE'OYE TSIOSICOA'I BA'IYE NESICO AIRO BA'IYE" iore TOYAPËBË CAYAYE TE'O ACORE, iye ba'iñeje:

"TI QUËACO IV"

ËSEJË GUI'NE TI DE'OYE SËCHAYE BA'IA'ÑE ÑAJË SAYE "

Iye. 6.- Toyacjë'ë ti coca toyasicona duñereba casicona iye de'oye iore sëchaye iye de'oye saiye CAJA'ÑE SI'AYE...

GUËO JËTË CAYAYE.- Iye ti goa'me neja'core toyasipëbë saquëbi, goa'me neñë ba'ija'core, goañsiquëbi ba'iji iquë cato cocaija'quëbi ti de'oye ba'iyë ñacoa'i ëjabaire, si'aye yeque co'eye yequëhue'ñana ti goa'me neja'ñë ti de'ye saija'ñë bai coca tsi'sini caju'ñë.

GUËO JËTË CAYAYE TE'O.- lobi yeque go'añeje ba'ye sai ti ye'yesaojë ti carase'e ba'ito ai jaicore necoñë ba'iji ti daribë acore ti neñajë saitoyaopëbë caco ba'iñeje ti toyaja'hua cadëojë

sehuosico saiñeje, iye caco saiñeje ti coca cahuëoye ba'iji si'abai tsi'sini coca cajë de'oye ti'aja'ñe iye airoña de'oye ba'ija'ñere goachajë iore jai toyapëbë toyasico de'oye ba'ija'ñe cásico yure ba'ineje ñajë.

GUËO ËJATUBË BEOYE. – Iye guinaoni toyacoñe iore airoña de'oye cajë toyasicore bañe ba'iji iore ñese saye ti jaibai tsi'sise'ñe coca cajë seniachaja'ñe ba'ie iye "sechaye ba'ie; ti goa'me neja'ñe Quëaye ba'iji si'aye bai ba'ihue'ña ti go'aye ju'ahue'ña ba'icoa'ire ti goa'me neja'core toyasico ba'ie, goa'me banije yeque goa'maña ñeñe te'ona tsiyoye ba'iji ti toyasicona ba'icona.

GUËONA JËÑA .- Goa'me neco, goa'me banije yeque goa'maña ñeñe ñadëosico ico carajaico caco 448 cacore airoña ba'ie cajë toyahuesosico ba'ineje, ico ba'ineje coca cajë saiye ba'iji si'a baire ba'icoa'ire iore seniachaja'ñe , iore jai toyapëbë toyasico de'oye ba'ija'ñe cásico, iore mëni saofneje iye ba'ie.

GUËONA JËÑA TE'O.- Iye tutu airoña ba'ie sese'e, icore cato isiyë ti toyasicore airo cocai ëjabaireba tija'hua, ai tsoebi icore isiyea'ë ti quëaja'ñe iye yure toyasicore duñereba caja'core, jayuta'a ico ba'iji yureje ico; jaje ba'ito, icore guinaoni coca caye beoji iore necoja'ñe ico tsoe cásico ba'iji Toyasico IV aconi duñe caco.

Iye. 7.- Toyacojë'ë icore Cahuesosico Ti quëacore iye deo'toña de'oye ba'ie casicore iye ba'ie ESA BA'IA'ÑE TOYASE'E.

ËJATUBË BEOYE.-Airo ba'ie ñaquë, oco gui'ne si'aye airo ba'icoa're cocaicoa'i, Goa'me neëjaë gui'ne Curi ba'ie cocai ëjaë, jaëhua'ibi si'a cocaija'coa'ia'ë iye cato ihua'i quëaye ba'iji (60) mo'seña ba'imaca, icore guinaoni toyasimacabi ba'ie ba'iji jaje, si'aye tutucatoyapëbëa nese'e ba'ija'ñe, ti ñañe gui'ne curi ba'iyehue'ña ti de'oye neja'ñe iye ti airoña de'oye ba'ie ye'quë goa'me neja'ñe.

JËÑA.- Iye airoña ñacoa'i ëjabairebabi, jajre gui'ne ja'ye ba'i ëjabaireba ba'icoa'i ti yijaña cocaicoa'i, ti nesicoa'i iye ti saihue'ña te'e ti ñacaijë ba'icoa'i iye airoña ba'ie (SUMA), icoa'i cato toyacoñe ba'iji iye guinare carase'e (90) mo'seña ba'imacaja'a, si'aye ti carase'e necoñe ba'iji iye de'oye toyase'e ba'ija'ñe gui'nejabi ti de'oye si'aye bai tsi'sini ba'ihue'ña ñese coca cajë saiña'ñere cajë iye toyaye ba'iji. Jare toyajëna yeque cocaija'ñe necoñe ba'iji, jamaca te'ire mëoñe ba'iji jaëbi a'rimaña ba'i cocaija'quëre si'aye iye saiye ti neja'ñe iye saye.

JËÑA TE'O.- Iye si'aye goa'me neñe toyasico, goa'me neñe, yequë goamaña neñe ti a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye airoña ba'ie ti ja'ye gui'ne so'o ba'hue'ña iore toyagoasicoa'i ti saihue'ña te'e ti ñacaijë ba'icoa'i iye airoña ba'ie (SUMA), iye caye cato ba'iji 11 yëi quëiñañë,2021, ti mo'seña cato De'oye Cocaiëjabirebai ti iye Yija deo'to ba'iquëbi No. 22-18-IN/21 ibi airo ñañe, oco gui'ne airo aye ba'ie cocaicoa'ibi; jaëhua'ibi iye ti tsi'sini coca cajëna achacoa'i si'aye iye ihua'ire toyacaisico ba'ineje.

JËÑA CAYAYE. - Iye si'aye goa'me neñe toyasico, goa'me neñe, yequë goamaña neñe ti a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye airoña ba'ie ti ja'ye gui'ne so'o ba'hue'ña iore toyagoasicoa'i ti saihue'ña te'e ti ñacaijë ba'icoa'i iye airoña ba'ie (SUMA), iye caye cato ba'iji 12 yëi quëiñañë 2021, iye caye cato ba'iji 11 yëi quëiñañë,2021, ti mo'seña cato De'oye Cocaiëjabirebai ti iye Yija deo'to ba'iquëbi No. 22-18-IN/21 ibi airo ñañe, oco gui'ne airo aye ba'ie cocaicoa'ibi iye 11 yëi jojoñañë 2021 ba'imaca, iye tseaña ba'iji ti coca caja'core toyasico ba'ineje iye seniachaye ba'ie.

JËÑA CAYAYE TE'O .-Iye si'aye goa'me neñe toyasico, goa'me neñe, yequë goamaña neñe ti a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye airoña ba'ie ti ja'ye gui'ne so'o ba'hue'ña iore toyagoasicoa'i ti saihue'ña te'e ti ñacaijë ba'icoa'i iye airoña ba'ie (SUMA), iye caye cato ba'iji 12 yëi quëiñañë 2021, iye caye cato ba'iji 11 yëi quëiñañë,2021, ti mo'seña cato De'oye

Cocaiëjabirebai ti iye Yija deo'to ba'iquëbi No. 22-18-IN/21 ibi airo ñañe, oco gui'ne airo aye ba'ie cocaicoa'ibi iye 11 yëi jojoñañë 2021 ba'imaca; gui'ne iye ti duñereba sehuose'e ba'iñeje duñereba catoyapëbë cañeje icore ti ëjaërebabi cahuesoye ba'iji baniye ti goañe dëosiquë ba'iquëbi, iye sehuoye ba'iji iye toyasico ba'iñeje ico 470 aco yure toyacosico cañeje ba'ye.

Jaje ba'ina icore, ti goa'me neja'core coquëbi, goa'me baniye yeque a'rigoa'me, iye ba'ie (10) mo'seña ja'ye ba'imaca iye casaoñeje ba'ieje iore icore toyacose'e cañeje, iye isiyë ba'iji airoña ba'ie ye'yaquë, jamaca si'aye toyase'ye gui'ne ti toyapëbëa con; gui'ne jamaca neñe ba'iji de'oye iye yure toyasico quëaco ba'iñeje.

JËÑA GUI'NE TE'E JËTË.- Iye si'aye goa'me neñe toyasico, goa'me neñe, yequë goamaña neñe ti a'rimaña gui'ne ai jaiye go'aye airoña ba'ie ti ja'ye a'rimaña ti guëna ba'ihue'ña ti ja'macareba nehuëoja'ñe co'ema'ñe baniye neñama'ñe ti ba'ie, gui'ne ti ba'ie cahuesose'e saiñeje ico ba'ie 1149-19-JP/21 caya jëña goutsia ñañë ba'imaca, 2021 ti cajë ihua'ise'e case'e gui'ne jabi jaicore case'e No. 1149-19-JP/21 21, taritsia guëna ñañë ba'imaca 2021, isisico ba'iji ti sia'ye cocaiëjabairebabi iye yija ba'icoa'ibi, jamaca baja'i yahuesico baja'i iore si'aye sa'nahuë toyase'e ba'ie iye airoña ba'ie; jare ja ba'iyeta'a ti coca caye ñese sajë ba'ë iye nede'huayere cajë iore si'aye de'oye tsi'sini coca caye ba'ija'ñere cajë io ti toyapëbë cañeje ba'ye.

JËÑA GUI'NE TE'E JËTË TE'O.- Iye ba'iji iye cato toyacoñe ba'iji iye guinare carase'e (90) mo'seña ba'imacaja'a, si'aye ti carase'e, ti iye airoña si'ahue'ña ba'ie cocai ëjaërebabi, jaje ba'ie ba'iji iye yoyase' ba'ie cocaicoa'ibi iye quëajë saja'ñe icore toyasico cañaje IV ba'ye.

Iye. 8.- Nejoñe ba'iji iye toyasicore ëjatubë beoye ba'ico acore.

Iye. 9.- Nejojeojë'e iye ti jëa coca caco acore si'aye:

“Goachaye achaja'ñe.- Bai ba'ihueña neñañe si'aye ti ba'ihue'ña iye airoña go'aye goa'me neñe ba'ija'ñe”,

CARAJIHUE'ÑAREBA CASICO.

TE'O.- Iye toyasico cato ba'ie ba'iji iore si'aye toyase'e ñachaoni quëasico si'ahue'ña ba'imaca.